

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsens arbetsutskott
Datum och tid	2020-06-02 kl. 09.20
Plats	SR Gräsö, kommunhuset, Östhammar
Sekreterare	Rebecka Modin
Ordförande	Jacob Spangenberg (C)

Ärendelista

1. Information	2
2. Information från tekniska förvaltningen kl. 9.30-9.50 Helen Åsbrink	3
3. Information från mark- och exploateringsgruppen kl. 9.50-10.10 Helen Åsbrink, Ulf Andersson, Cecilia Willén Johansson	4
4. Statusrapport för revideringsarbete av ÖP2016 kl. 10.10-10.30 Martin Lindblad	5
5. Antagande av projektplan för VA-plan för Östhammars kommun kl. 10.30-11.10 för ärende 5-7 Cecilia Willén Johansson	6
6. Antagande av reviderade riktlinjer för exploateringsavtal	7
7. Antagande av reviderade riktlinjer för markanvisning	8
8. Granskning detaljplan Prästgården på fastigheten Östhammar 38:7	9
9. Granskning om förslag till detaljplan för fastigheten Marma 3:14 Centrumvägen	10
10. Information om situationen med covid-19 kl. 11.15-11.25 Malin Hübinette	11
11. Vuxenutbildningen i Östhammars kommun kl. 11.25-11.45 Lisbeth Bodén, Zara Järvström, Josefine Nilsson	12
12. Anmälningssärende, Minnesanteckningar från ägarsamråd för den gemensamma överförmyndarnämnden	14
13. Anmälningssärende, Minnesanteckningar från ägarsamrådet för den gemensamma räddningsnämnden.	15
14. Anmälningssärende, Protokoll från konstituerande styrelsemöte med Gästrike Vatten AB 2020-04-29	16
15. Anmälningssärende, Protokoll från konstituerande styrelsemöte med Östhammar Vatten AB 2020-04-29	17
16. Anmälningssärende, Arvodesbestämmelser i Gästrike Vatten och dess dotterbolag	18

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-1

1. Information

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott och tjänstemän informerar.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-1

2. Information från tekniska förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från tekniska förvaltningen. För varje enhet informeras kort om:

- problem
- positiva händelser
- större områden som kommer lyftas som egna ärenden
- stora investeringsobjekt
- pågående processer
- ändamålsenlig organisation
- större upphandlingar
- saker som medborgarna lyfter
- status på befintliga fastigheter och underhåll

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-1

3. Information från mark- och exploateringsgruppen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från mark- och exploateringsgruppen (MEX-gruppen) om:

- prioriteringar som MEX-gruppen arbetar med, avstämning gentemot politiken
- läget inom bostadsektorn samt inom industri, kontor och handel nedbrutet på ort
- planberedningsarbetet
- större infrastrukturgrepp som kommunen bör ta i framtiden och som helst ska kunna räknas hem i framtida exploateringar
- förfrågningar från företag, vad som når MEX-gruppen och politiken
- diskussion om vissa strategier, t.ex. kring etablering och exploatering samt strategiska förvärv
- omvärldsspaning
- vattenfrågor, där Gästrike Vattens tjänstemän kommer delta på informationsärendet vid behov

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-520

4. Statusrapport för revideringsarbete av ÖP2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av lägesrapporten för revideringsarbetet av ÖP2016.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsförvaltningens statusrapport för pågående revideringsarbete av ÖP2016.

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2019-11-26, § 290 om återkommande lägesrapporter under 2020. På arbetsutskottet 2020-01-14 ska även förslag till upplägg och syfte för workshop med kommunstyrelsen presenteras.

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-234

5. Antagande av projektplan för VA-plan för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar projektplanen.

Ärendebeskrivning

I dokumentet beskrivs projektplanen för den kommande VA-planen som kommer genomföras för Östhammars kommun. Projektet kommer bestå av en VA-översikt, VA-policy samt en VA-plan. Projektet tas fram enligt vägledning för VA-planering från naturvårdsverket och havs-och vattenmyndigheten. Alla deldokument kommer bli politiskt antagna. Förutsättningar och riktlinjer för projektet beskrivs i projektplanen.

Beslutsunderlag

Projektplan

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen genom Cecilia Willén Johansson

Dnr KS-2020-383

6. Antagande av reviderade riktlinjer för exploateringsavtal

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar reviderade riktlinjer för exploateringsavtal.

Ärendebeskrivning

Från den första januari 2015 ska varje kommun enligt lag anta riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal. Enligt särskild ny lag om kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) gäller från den 1 januari 2015 att kommuner ska ha riktlinjerna för markanvisningar. Enligt ändringar i Plan- och bygglagen, PBL (SFS 2014:900), gäller från den 1 januari 2015 att kommunerna ska anta riktlinjer för exploateringsavtal.

Kommunen har antagna riktlinjer från 2015-06-09, dessa har konstaterats vara i behov av revidering. I Följande dokument som bifogas presenteras ett reviderat förslag till riktlinjer för exploateringsavtal.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för exploateringsavtal.

Beslutet skickas till

MEX-gruppen via Cecilia Willén Johansson

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-382

7. Antagande av reviderade riktlinjer för markanvisning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar reviderade riktlinjer för markanvisning.

Ärendebeskrivning

Från den första januari 2015 ska varje kommun enligt lag anta riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal. Enligt särskild ny lag om kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) gäller från den 1 januari 2015 att kommuner ska ha riktlinjerna för markanvisningar. Enligt ändringar i Plan- och bygglagen, PBL (SFS 2014:900), gäller från den 1 januari 2015 att kommunerna ska anta riktlinjer för exploateringsavtal.

Kommunen har antagna riktlinjer från 2015-06-09, dessa har konstaterats vara i behov av revidering. I Följande dokument som bifogas presenteras ett reviderat förslag till riktlinjer för markanvisningsavtal.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för markanvisning

Beslutet skickas till

MEX-gruppen genom Cecilia Willén Johansson

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-38

8. Granskning detaljplan Prästgården på fastigheten Östhammar 38:7

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Förslag till detaljplan ”Prästgården” på fastigheten Östhammar 38:7 är på granskning mellan 18 maj – 15 juni 2020.

Planområdet omfattar fastigheten Östhammar 38:7, belägen vid Prästgatan inom Östhammars stadskärna, samt en mindre del av Östhammar 38:2. Området motsvarar den äldre detaljplan som är antagen 21 augusti 1991 och dess areal är 1113 kvadratmeter.

Beslutsunderlag

- Underrättelse om granskning
- Detaljplanen finns tillgänglig via kommunens [webbplats](#)

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2018-845

9. Granskning om förslag till detaljplan för fastigheten Marma 3:14 Centrumvägen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ett förslag till detaljplan för Marma 3:14 ”Centrumvägen” är på granskning 11 maj – 8 juni 2020.

Planens syfte är att möjliggöra för ett flerbostadshus i 4 våningar, utöver det får även en suterrängvåning anordnas. Planen skall även möjliggöra att flerbostadshuset inrymmer centrumverksamhet alternativt vård i form av en vårdcentral. Bostäder kommer att möjliggöras på alla våningsplan inklusive bottenvåning. Vårdcentral kommer att möjliggöras i våning 1-4. Centrumverksamhet kommer vara möjlig i bottenvåningen. Öster om flerbostadshuset kommer en bilparkering samt cykelparkering/cykelförråd att anordnas, och därtill även byggnad för avfallshantering. Planen har en flexibel inriktning för att möta de behov som i framtiden kan efterfrågas i Alunda centrum.

Beslutsunderlag

- Underrättelse om granskning
- Detaljplanen finns tillgänglig via kommunens [webbplats](#)

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-170

10. Information om situationen med covid-19

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Det pågår just nu en pandemi av ett virusutbrott, Covid-19, i dagligt tal coronaviruset.

Lägesrapport från beredskapssamordnare.

Dnr KS-2020-18

11. Vuxenutbildningen i Östhammars kommun

Förslag till beslut

Ärendet remitteras till barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. I beslutsunderlagets inledning framgår utredarens förslag till beslut.

Ärendebeskrivning

Den 2020-03-23 fick Vuxenutbildningen av Kommundirektör via Barn- och utbildningschef ett uppdrag att inkomma med förslag på:

Hur styrningen av Vuxenutbildningen skulle kunna ske – inte driften, utan snarare styrning av innehåll och vem som har budget för detta.

Hur Vuxenutbildningen behöver budgetförstärkas.

Hur vi framledes jobbar med utbildningar inriktat mot industri och teknik (Vuxenutbildning) oavsett om vi jobbar med yrkesvux eller yrkeshögskola (YH) och vilka ekonomiska följder det får.

Vuxenutbildningens verksamhetsledning fick i september 2019 av Barn- och utbildningschefen ett uppdrag att utreda vilket behov det finns av Vuxenutbildningen i kommunen utifrån ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Utredningen skickades till Barn- och utbildningschef i januari 2020.

I arbetet med utredningen ”Utredning kommunal vuxenutbildning (Komvux), Östhammars kommun” (se beslutsunderlag) hämtade utredarna synpunkter från ett flertal aktörer som: Arbetsförmedlingen, Socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten (AME), Teknikcollege, Vård- och omsorgscollege, den lokala styrgruppen för yrkeshögskoleutbildning samt enskilda företag. Även regionens behov utifrån prognoser från Arbetsförmedlingen och SCB samt underlag om vilka utbildningar som kommuninvånarna efterfrågar användes. Utredningen använde även underlag på nationell nivå i form av SOU-utredningar, inspel från Sveriges kommuner och regioner (SKR), remissvar från Arbetsförmedlingen m.m. samt deltaganden i konferenser.

Av SCB:s *Trender och Prognoser 2017, befolkningen, utbildningen, arbetsmarknaden med sikte på år 2035* framgår att tillgången på arbetskraft med yrkesinriktad gymnasial utbildning inte kommer att kunna möta den framtida efterfrågan inom flera utbildningsområden. Det finns risk för brist på bland annat utbildade inom bygg, industri och fordon. Det finns även risk för brist på utbildade inom vård och omsorg samt restaurang och livsmedel. Samtidigt som bristen på gymnasialt yrkesutbildade riskerar att förvärras visar SCB:s prognos också att tillgången på arbetskraft med en lärarutbildning inom gymnasieskolans yrkesämnen inte väntas kunna svara mot den framtida efterfrågan. (SCB 2017. *Trender och Prognoser 2017*. SCB 2018. *Brist på gymnasialt yrkesutbildade även om 20 år*. Publicerad: 2018-03-05. Ny prognos publiceras 2020-12-15.).

Den sammantagna bilden är att Vuxenutbildningen i grunden fyller en viktig funktion ur ett utbildnings- och arbetsmarknadsperspektiv. I dialogerna framkommer behovet av en fortsatt utveckling av flexibiliteten i utbildningen och att studier, i ännu större utsträckning, ska vara

Kommunstyrelsens arbetsutskott

möjliga att kombinera med andra aktiviteter t.ex. arbete. Att erbjuda breda utbildningsmöjligheter ses också som viktigt utifrån möjligheten att skapa individuella lösningar som leder mot arbete och sysselsättning. Fortsatt satsning på yrkesutbildningar och yrkeskurser på gymnasial nivå efterfrågas speciellt inom utpekade bristyrken som exempelvis kockar, barnskötare, vårdpersonal, tekniker, elektriker och svetsare. Viktigt är också att fortsätta satsa på utbildningar inom Yrkehögskolan och erbjuda utbildningar på en eftergymnasial nivå.

En ökad utbildningsgrad ger i sin tur effekt även samhällspolitiskt och integrationsmässigt. Vuxenutbildningen kan hjälpa människor att ställa om och byta karriär i ett allt föränderligare arbetsliv och hjälpa företagen utifrån deras kompetensbehov som både växer och förändras allt snabbare över tid.

Beslutsunderlag

- Förslag/beslutsunderlag Vux 2020KS
- Utredning kommunal vuxenutbildning 2020

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen beslutade 2020-01-28, § 20: Kommunstyrelsen uppdrar åt förvaltningen att utreda vidare. Syftet är att skapa en bättre organisering och en tydligare finansiering för den vuxenutbildning som bedrivs i kommunal regi.

Beslutet skickas till

- Barn- och utbildningsnämnden
- Socialnämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-426

12. Anmälningssärende, Minnesanteckningar från ägarsamråd för den gemensamma överförmyndarnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ägarsamråd 2020-05-04.

Beslutsunderlag

Minnesanteckningar från ägarsamråd för den gemensamma överförmyndarnämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-425

13. Anmälningssärende, Minnesanteckningar från ägarsamrådet för den gemensamma räddningsnämnden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ägarsamråd 2020-05-04.

Beslutsunderlag

Minnesanteckningar från ägarsamråd för den gemensamma räddningsnämnden.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-423

14. Anmälningssärende, Protokoll från konstituerande styrelsemöte med Gästrike Vatten AB 2020-04-29

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Protokoll konstituerande styrelsemöte Gästrike Vatten AB 2020-04-29

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-424

15. Anmälningssärende, Protokoll från konstituerande styrelsemöte med Östhammar Vatten AB 2020-04-29

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Protokoll konstituerande styrelsemöte Östhammar Vatten AB 2020-04-29

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2020-413

16. Anmälningssärende, Arvodesbestämmelser i Gästrike Vatten och dess dotterbolag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Gästrike Vatten AB:s bolagsstämma och Östhammar Vatten AB:s bolagsstämma har beslutat att fastställa arvoden åt styrelsens ledamöter, revisor och lekmanrevisor med suppleanter.

Beslutsunderlag

- Missiv Förslag till gemensamma arvodesbestämmelser i Gästrike Vatten och dess dotterbolag
- Arvodesbestämmelser i Gästrike Vatten och dess dotterbolag, version 3.0

Upprättat av:	Planenheten	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Godkänd av:	Kommunstyrelsen	
Dokumentversion:	Ver 1	

Projektplan

Projekt: VA-plan för Östhammars kommun

Innehåll

1	BP2-beslut	5
2	Grundläggande information	6
2.1	Bakgrund	6
2.2	Idé	6
2.3	Syfte	6
2.4	Kopplingar till andra projekt och verksamheter	7
2.5	Lag- och myndighetskrav samt övriga tvingande krav	7
3	Mål	7
3.1	Effektmål	7
3.2	Projektmål	7
3.3	Avgränsningar	8
3.4	Prioritet	8
4	Krav på projektet	8
4.1	Förutsättningar	9
4.2	Hållbarhetsaspekter	9
4.3	Tekniska aspekter	9
5	Planer	9
5.1	Tidplan	9
5.2	Resursplan/arbetsgrupp	10
5.3	Budget och finansiering	10
5.4	Beroenden	11
6	Projektorganisationen och resurser	11
6.1	Styrgrupp	11
6.2	Projektresurser	11
6.3	Mottagare	11
6.4	Icke-personella resurser	11
7	Intressenter och kommunikation	12
7.1	Intressentanalys	12
7.2	Kommunikationsplan	12
7.3	Rapportering till Projektägare och Projektstyrgrupp	13
8	Kvalitet	13
8.1	Kvalitetsstrategier	13

8.2	Granskningar	13
8.3	Kvalitetssäkringar av leverantörer	13
8.4	Ändringar/avvikelser	13
8.5	Kvalitetssäkring av slutprodukten.....	13
9	Övergripande risker och hantering av dessa	13
10	Leverans och överlämningsprocedur (BP3:or och BP4)	14
11	Projektavslut och framtida uppföljning	14

Definitioner och förkortningar

Begrepp/förkortning	Förklaring
VA-plan	Vatten och avloppsplan
VA-översikt	Beskriver omvärldsfaktorer, nuläge, förutsättningar och framtida behov inom och utanför det nuvarande verksamhetsområdet.
VA-policy	Beskriver strategiska vägval, riktlinjer för hantering av olika frågor och prioriteringsgrunder

Projektägare/beställare:

Projektägaren är kommunstyrelsen i Östhammars kommun. Kommunstyrelsen delfinansierar projektet och resten av finansieringen består av LOVA-bidrag.

LOVA (lokala vattenvårdsprojekt).

Aktörer i projektet:

Deltagande i projektet är Östhammars kommun tillsammans med Östhammar vatten. De båda organisationerna finns representerade i arbetsgrupp och styrgrupp. Styrgruppen har möjlighet att fatta beslut om projektets inriktning samt de resurser som finns till projektets förfogande. Intern projektledare rapporterar även till styrgruppen om projektets status. Arbetsgruppen ansvarar för framtagandet av projektet där varje arbetsgruppdeltagare bidrar med sin sakkunskap och expertis. Alla dokument inom VA-planen förankras och antas politiskt i kommunfullmäktige.

Intern projektledare:

Mark och exploateringssamordnare, Samhällsbyggnadsförvaltningen Östhammars kommun.

1 BP2-beslut

Alla kriterier i tabellen nedan behöver inte vara besvarade med Ja för att BP2-beslutet skall kunna tas. Uppdragsägaren bedömer om de, för det aktuella uppdraget, relevanta kriterierna är uppnådda för att denne skall kunna låta uppdraget passera och gå in i nästa fas.

Checklista inför beslut, BP2	Ja	Nej
Förväntat resultat (slutprodukt) från projektet är tydligt definierat, dokumenterat och kopplat till verksamhetens mål och strategier.	X	
Projektets avgränsningar – dvs vad som inte skall levereras - är tydligt definierade och dokumenterade.	X	
Effektmålen är dokumenterade samt hur de skall följas upp.	X	
Mottagaren av projektets leverans är identifierad och har ett tydligt åtagande för att realisera den förväntade nyttan från projektet.	X	
Projektplanen är tidsatt och resurssatt per fas, och samtliga resurser för projektet är utsedda och resurssäkrade	X	
Projektets budget är säkrad.	X	
Legala krav på slutprodukt och projekt är identifierade.	X	

2 Grundläggande information

En VA-plan är ett samlat dokument för flera olika planer som berör vatten och avlopp i en kommun. Dokument som kan ingå i en VA-plan är exempelvis dagvattenplan, vattenskyddsplan, släckvattenplan, utbyggnadsplan, utvecklingsplan, VA-översikt och VA-policy. Dessa dokument tillsammans skapar en VA-plan.

Projektet kommer bestå av en VA-översikt, VA-policy samt en VA-plan. Projektet tas fram enligt vägledning för VA-planering från naturvårdsverket och havs-och vattenmyndigheten. Alla deldokument kommer bli politiskt antagna i kommunfullmäktige.

VA-översikten kommer beskriva omvärldsfaktorer, nuläge, förutsättningar och framtida behov inom och utanför det nuvarande verksamhetsområdet. VA-policyn framställer vägval, riktlinjer för hantering av olika frågor samt prioriteringsgrunder. VA-planen baseras på VA-översikt och VA-policy, där VA-planen är en långsiktigt hållbar plan där det framgår hur VA-försörjningen inom kommunen ska utveckla och bygga ut sin VA-infrastruktur för att kunna uppfylla framtida krav i en utbyggnadsplan. VA-planen beskriver även hur innovativa lösningar kan användas.

2.1 Bakgrund

Östhammars kommun har utmaningar med vattenbrist samt kapacitetsbrist i reningsverken. VA-systemet är åldrande och stora investeringar behöver göras för att möjliggöra tillväxt i kommunen. VA-planen och dess deldokument är viktig för att skapa en strategisk plan för VA-försörjningen i kommunen som kan gynna framtida tillväxt samt samspela med den översiktliga planeringen. En VA-plan och dess deldokument är ett styrande dokument för kommunen som är högst nödvändigt för att uppnå en god och strategisk VA-planering.

2.2 Idé

Planen är viktig för den strategiska VA-planeringen i kommunen. Kommunen har som nämnt tidigare stora utmaningar med VA-infrastrukturen som är åldrande och eftersatt. Planen kommer bli ett viktigt strategiskt dokument som kommer samspela med översiktsplaneringen i kommunen.

2.3 Syfte

Syftet med VA-planen och dess deldokument är att skapa en strategisk VA-planering i Östhammars kommun, denna planering samspelar även med översikts och detaljplanering i kommunen. Syftet är alltså skapa en gedigen VA-planering för Östhammars kommun som kan användas som stöd i den VA-situation som råder.

2.4 Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Översiktsplanen genomgick en aktualitetsförklaring under 2019 och där konstaterades det att översiktsplanen skall revideras och att arbetet ändrar riktning från att ha innefattat fördjupade översiktsplaner i varje tätort till att arbeta in fördjupningarna i den kommundäckande översiktsplanen. Utvecklingen som kommunen väljer att arbeta efter i översiktsplanen behöver samspela med hur kommunen väljer var VA-infrastruktursatsningarna skall ske i kommunen.

VA-planen kommer även ha en koppling till flera olika förvaltningar och enheter inom kommunen. Framförallt kommer arbetet med planer, utveckling, utbyggnad och miljö inom samhällsbyggnadsförvaltningen och Östhammar Vatten AB att underlättas av en väl genomtänkt VA-plan.

2.5 Lag- och myndighetskrav samt övriga tvingande krav

Det finns inga lagkrav på att kommuner skall ha en VA-plan men i miljöbalken, vattentjänstlagen samt plan- och bygglagen finns indirekta krav på att kommuner ska ha någon form av VA-planering. Naturvårdsverket och havs och vattenmyndigheten har tagit fram en vägledning för kommunal VA-planering och det finns där beskrivet vilka dokument en kommunal VA-planering ska bestå av. Denna vägledning kommer Östhammars kommun följa när VA-plan med tillhörande dokument tas fram.

3 Mål

3.1 Effektmål

- Östhammars kommun ska ha en tydlig VA-planering som kan underlätta för myndighetsutövning
- En tillväxt kan ske i de områden som har tillfredställande VA-kapacitet
- VA-planeringen samspelar med den översiktliga planeringen
- En långsiktig planering för att tillgodose allmän VA-försörjning för de områden där behov föreligger

3.2 Projekt mål

Det översiktliga målet är att en VA-plan skall skapas med tillhörande deldokument.

- Planen kommer bestå av tre delar: En VA-översikt, VA-policy samt en efterföljande VA-plan
- Planens tre delar ska skrivas enligt naturvårdsverkets och havs och vattenmyndighetens vägledning för kommunal VA-planering
- VA-systemet och eventuell planerad utbyggnad kommer bestå av olika kartor. Kartorna kommer till viss del omfattas av sekretess.

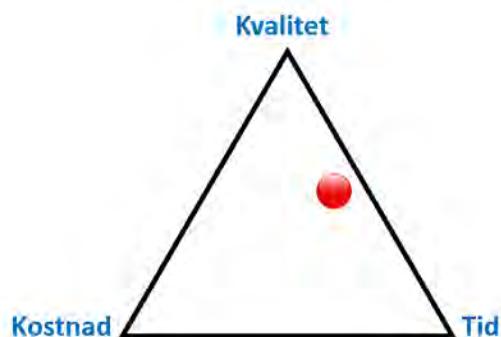
- VA-planen kommer innehålla förslag på innovativa vattenbesparande åtgärder som kan användas vid nybyggnation av bostäder och verksamheter och en del av målet innebär att Östhammars kommun i VA-planen visar på riktlinjer hur kommunen ska använda vattenbesparande åtgärder
- Alla deldokument ska antas i kommunfullmäktige

3.3 Avgränsningar

Detta projektet omfattar endast kommunal VA-försörjning. Framtida rekommendationer är att en plan för enskild vatten försörjning tas fram.

3.4 Prioritet

VA-planen och dess deldokument ska hålla hög kvalitet samtidigt som det måste vara ett tidseffektivt projekt. Hög kvalitet är viktigt eftersom den VA-situationen som finns i kommunen kräver tydligare riktlinjer i strategisk VA-planering som både kan kopplas till översiktlig planering, detaljplanering samt bygglovs och miljöärenden. Projektet är begränsat till 2 år eftersom projektet finansieras av ett LOVA-bidrag som löper 2 år framåt. Projektet har prioriterats av kommunen och det har beslutats att konsult kommer tas in som projektstöd för att snabba på och effektivisera processen med VA-planen.

4 Krav på projektet

Projektet är begränsat till 2 år. Fokus är att produkten håller en hög kvalitet. Eftersom tidsplanen behöver hållas så kommer konsultstöd tas in i projektet. Projektet kommer samtidigt projektledas av mark och exploateringssamordnare (intern projektledare) på Östhammars kommun. Det kan finnas möjlighet att förlänga projektet om Länsstyrelsen godkänner detta enligt LOVA-bidragsansökan.

4.1 Förutsättningar

Projektet följer de lagstiftningar som finns inom området dvs. lagen om allmänna vattentjänster, miljöbalken samt relevanta delar i plan och bygglagen.

En annan förutsättning är att projektet lyckas identifiera och ta fram underlag för de tre dokumenten.

4.2 Hållbarhetsaspekter

Projekt bedöms bidra till en ökad hållbarhet för VA-utveckling i Östhammars kommun. Projektet kommer till viss del beröra innovativa lösningar som kan innebära att det i nya bostadsområden används dubbla system där gråvatten bland annat återanvändas för att t.ex. spola i toaletter.

4.3 Tekniska aspekter

En del av VA-planen kommer bestå av GIS-kartor över befintligt VA-system men även kartor över tänkt utbyggnad av VA-systemet. Vissa kartor kommer vara tillgängliga i kommunens GIS-system och vissa kartor kommer omfattas av sekretess.

5 Planer

5.1 Tidplan

Arbetet med VA-plan påbörjas under våren 2020 och skall vara slutförd senast 2022-01-31. Beslut om antagande av VA-plan tas i kommunfullmäktige i slutet av 2021. Dessförinnan skall VA-översikt samt VA-policy vara antagen. OBS tidsplanen kan komma att ändras.

Tidsplan från konsult

Tidplan för VA-plan Östhammars kommun

Skapad: 2020-03-03

Ändrad: 2020-04-22

M1,2...	Möte med projektgruppen på plats i Östhammar eller Teams (pga Corona)
WS	Workshop med politiker och tjänstemän
LEV	Leverans från Sweco
LEV	Leverans från arbetsgruppen

Aktivitetsnamn	Q2 2020			Q3 2020			Q4 2020			Q1 2021			Q2 2021		Q3 2021		
	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mars	apr	maj	juni	juli	aug
Steg 1 Planering																	
M1 Startmöte med Östhammars projektledare	M1																
Steg 2 Nulägesbeskrivning (VA-översikt)																	
M2 Startmöte med projektgruppen	M2																
M3 Introduktion VA-översikt och VA-områden, 5/5		M3															
M4 Avstämningmöte VA-översikt och VA-områden, 10/6			M4														
M5 Avstämningmöte VA-översikt och VA-områden, 26/8					M5												
Slutleverans av texter till Sweco							LEV										
Leverans av VA-områden							LEV										
Sweco bearbetar/skriver texter och levererar VA-översikt							LEV										
M6 Avstämning VA-översikt - behov och utmaningar								M6									
Steg 3 VA-policy																	
W1 Workshop redovisning VA-översikt, start VA-policy									WS1								
Sweco levererar utkast ill VA-policy till arbetsgruppen										LEV							
M7 Möte kring VA-policy, intro VA-plan											M7						
Sweco tar fram slutförslag till VA-policy										LEV							
Steg 4 VA-handlingsplan																	
VA-plan																	
M8 Startmöte VA-handlingsplan, modeller för prioritering mm												M8					
M9 Prioriteringsmöte VA-områden och åtgärder i handlingsplanen													M9				
Sweco arbetar med prioritering och VA-handlingsplan																	
M10 Avstämningmöte av utkast VA-handlingsplan														M10			

5.2 Resursplan/arbetsgrupp

Intern projektledare: Mark- och exploateringsamordnare

Extern projektledare: VA-konsult

Miljöinspektör

Bygglövsinspektör

Planarkitekt

Översiktsplanerare

Projektledare, tekniska förvaltningen

VA-strateg, Östhammar vatten

5.3 Budget och finansiering

732160 kr är säkrade med LOVA-bidrag.

183040 kr är säkrade från Östhammars kommunstyrelse.

5.4 Beroenden

Tjänstemän från Östhammar Vatten, VA-huvudman, deltar i arbetet i arbetsgrupp och styrgrupp samt bidrar med underlag från vattenförsörjningsplan och GIS-material. Data om enskilt VA kommer även behöva samlas in eftersom detta kommer identifiera eventuella LAV-områden alltså områden som bör ha kommunalt vatten och avlopp. Här finns beroendet till den egna organisationen och miljöenheten som besitter dessa data.

Beroende finns även till den externa konsulten som kommer anlitas för uppdraget.

Vidare kommer projektet vara beroende av de andra tjänstemän från de andra förvaltningarna som kommer delta i mötet.

6 Projektorganisationen och resurser

6.1 Styrgrupp

- Johan Nilsson, Miljöchef
- Cecilia Willén Johansson, Planchef
- Karolina Stenroth, Enhetschef strategi och Processteknik

6.2 Projektresurser

Redogör för hur projektorganisationen kommer vara bemannad under Genomförandefasen.

- Projektägare: Östhammars kommun genom kommunfullmäktige
- Projektstyrgruppsmedlemmar: se punkt 6.1
- Projektledare: Mark och exploateringsamordnare
- Projektcontroller
- Resurser i form av arbetsgruppen, se punkt 5.2
- Ev Kommunikatör

6.3 Mottagare

Systemägaren är samhällsbyggnadsförvaltningen. Kommunfullmäktige är den slutliga mottagaren av projektet.

6.4 Icke-personella resurser

GIS-data kommer behöva hanteras i någon form av GIS-program eller autocad. Lokaler på kommunen kommer användas för workshopar i projektet.

7 Intressenter och kommunikation

7.1 Intressentanalys

1. Genomförandeintressenter: kommer att vara tjänstemän inom samhällsbyggnadsförvaltning och Gästrike Vatten. Dokumenten kommer att underlätta handläggningen av olika ärenden.
2. Resultatintressenter: Det finns ett flertal resultatintressenter såsom företagare, exploatörer men även allmänheten. VA-planen kommer visa hur tillväxten kan ske i kommunen och var bostadsutveckling kan ske kopplat till den VA-infrastruktur som finns eller planeras i framtiden. Kommunen, Gästrike vatten och dess tjänstemän är också en intressent eftersom VA-planen kommer styra mycket av de olika vatten och avloppsfrågorna som finns i kommunen. Översiktsplanarbetet är även en resultatintressent eftersom både VA-plan och Översiktsplan behöver samspela gällande var kommunen skall utveckla bebyggelse och VA-infrastruktur.

7.2 Kommunikationsplan

Avstämningsmöten med arbetsgruppen

- Avstämningsmöten sker 1 gång per månad och kommuniceras via intern projektledare, dessa möten sker via skype / teams samt fysiska möten 1 gång per halvår.

Ansvarig och sammankallande: Intern projektledare

Avstämningsmöten med styrgrupp

- Planchef alternativt intern projektledare sammankallar möten med styrgrupp varannan månad, dessa sker via skype/ teams samt fysiska möten 1 gång per halvår.

Ansvarig och sammankallande: Planchef alternativt genom intern projektledare

Avstämningsmöten med VA-konsult

Avstämningsmöten med konsult sker via skype/teams men fysiska möten sker även vid behov.

Ansvarig och sammankallande: Intern projektledare

Avstämning med politiken

- Avstämningar kommer ske enligt önskemål från politiken genom KSAU.

Ansvarig och sammankallande: Intern projektledare

7.3 Rapportering till Projektägare och Projektstyrgrupp

Regelbundna avstämningar sker på varje MEX-möte (kommunens mark- och exploateringsgrupp). Projektledaren ansvarar för att sammankalla styrgruppen för möten men även rapportering till politiken.

8 Kvalitet

8.1 Kvalitetsstrategier

Kvalitetssäkring sker genom regelbundna styrgruppsmöten, avstämning med konsult samt politiken. Kvalitetssäkring sker även genom rapportering av projektet på kommunens MEX-grupp.

8.2 Granskningar

Alla deldokument inom VA-planen kommer gå ut på internremiss till berörda innan de antas i kommunfullmäktige

8.3 Kvalitetssäkring av leverantörer

VA-konsult som kommer utses genom en direktupphandling: Kvalitetssäkring kommer ske av konsultens arbete. I samband med direktupphandlingen så kommer en kravlista finnas på vad som skall ingå i konsultens uppdrag.

8.4 Ändringar/avvikelser

Projektet stäms med jämna mellanrum av så att projektplanen efterföljs. Avvikelser rapporteras till projektledare. Likaså har konsult ett ansvar att rapportera avvikelser.

8.5 Kvalitetssäkring av slutprodukten

Slutprodukten kravtestas gentemot den kravspecifikation som tas fram i och med direktupphandling av konsult. Slutprodukten stäms även av mot havs- och vattenmyndighetens vägledning gällande kommunal VA-planering. Slutprodukten stäms även av mot projektmålen så att dessa överensstämmer.

9 Övergripande risker och hantering av dessa

Allt material som tas fram till dess att deldokumenten är antagna räknas som arbetsmaterial och får inte spridas utanför samhällsbyggnadsförvaltningen förrän att varje dokument är antaget. Vid misstanke om att material spridits som är arbetsmaterial eller sådant material som omfattas av sekretess så ska detta genast följas upp och vid eventuell brottsmisstanke polisanmälas. Tidsplan kan utgöra en risk för projektet då projektet är begränsat till 2 år och därav är det viktigt att satt tidsplan hålls. En annan risk är hur VA infrastrukturen ska prioriteras i den kommande VA-planen, detta blir då en prioritering som politiken får göra.

10 Leverans och överlämningsprocedur (BP3:or och BP4)

Det slutgiltiga överlämnandet sker vid antagande då de tre respektive olika deldokumenterna antas i kommunfullmäktige. Dokumenten överlämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen, andra förvaltningar samt till Östhammar vatten efter antagande i kommunfullmäktige. Deldokumenterna sprids sedan vidare inom respektive organisation. Varje organisation har ett ansvar att implementera deldokumenterna. Tidsplaner för utbyggnad av kommunalt VA som VA-planen kommer resultera i skall följas upp av Östhammars kommun och Östhammar vatten.

11 Projektavslut och framtida uppföljning

Projektet avslutas med en slutrapport efter antagande i kommunfullmäktige. Va-planen i sin helhet överlämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen samt andra berörda och Östhammar vatten. Styrgruppen har ett ansvar att planen implementeras i varje organisation på kommunen och inom Östhammar vatten. De åtgärder som föreslås i VA-planen ska genomföras enligt den tidsplanen som föreslås. I slutrapporten ska det framgå vilka åtgärder enligt gällande tidsplan som ska följas upp berörd förvaltning på kommunen tillsammans med Östhammars vatten.

Riktlinjer för exploateringsavtal

2020

Nyckelord

Exploateringsavtal

Ett avtal om genomförande av en detaljplan mellan en kommun och en byggherre eller en fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen, dock inte avtal mellan en kommun och staten om utbyggnad av statlig transportinfrastruktur.

Exploatör

Byggherre eller fastighetsägare.

Byggherre

Den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten.

Planavtal

Avtal gällande en detaljplan som reglerar uppskattade kostnader och åtaganden för kommun respektive exploatör.

Allmän plats

Område i detaljplan som är avsatt för ett gemensamt behov. En allmän plats kan vara en gata, ett torg, en park eller ett naturområde.

Kommunalt huvudmannaskap

När kommunen är huvudman för en allmän plats.

Kvartersmark

All mark inom ett planområde som inte ska utgöra allmän plats eller vattenområde.

Exploateringsavtal

Bakgrund

När marken ägs av en annan än kommunen behövs ett exploateringsavtal för att säkra genomförandet av en detaljplan och för att reglera rättigheter respektive skyldigheter för kommun och exploatör. I plan och bygglagen 5 kap 39§ - 42§ finns bestämmelser om exploateringsavtal och vilka lagliga krav som finns för utformningen av dessa.

Om östhammars kommun

Östhammars kommun ligger i norra uppland med både närhet till Uppsala, Gävle, Arlanda och Stockholm. Flera stora företag finns etablerade i kommunen såsom Vattenfall/forsmarks kraftgrupp samt Sandvik Coromant. De senaste åren har infrastruktursatsningar gjorts i form av en ny 2+1 väg (väg 288) från Uppsala fram till Gimo där planen är att bygga 2+1 väg fram till Östhammar. Den nya vägen underlättar även för etablering i kommunen av såväl nya företag som bostäder. Kommunen har en stark ambition att växa de kommande åren, framförallt i tätorten Alunda.

Kommunens organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen genom plan- och mexenheten ansvarar för exploateringsverksamheten i kommunen tillsammans med den tekniska förvaltningen ansvarar för kommunens förvaltning och ägandet av kommunens marktillgångar. Plan- och mexenheten skriver exploateringsavtal med exploatörer. Därefter beslutar kommunstyrelsen om dessa exploateringsavtal.

Detaljplaner antas av bygg- och miljönämnden vid ett standardförfarande och vid ett utökat förfarande antas dessa i kommunfullmäktige.

Vad är ett exploateringsavtal?

Ett exploateringsavtal är ett avtal som reglerar genomförande av en detaljplan och avtalet tecknas mellan kommunen och en exploatör i fall där exploatören äger marken.

Exploateringsavtalets syfte är att säkra genomförandet av detaljplanen. Exploateringsavtal kan även tecknas när det redan finns en färdig detaljplan som medger den önskade bebyggelsen.

Ett exploateringsavtal ska ingås då omfattningen av detaljplanen är så stor att genomförandet av detaljplanen behöver säkras upp. Ett exploateringsavtal skall alltid skrivas när det finns kommunalt huvudmannaskap i detaljplanen.

Avtalet ska ange grundläggande principer för utbyggnad samt fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av detaljplaner samt andra förhållanden som har betydelse för

konsekvenserna av att ingå exploateringsavtal och för kommunens riktlinjer och beslut gällande utvecklingsområden.

Om exploatören är fastighetsägare så bör exploateringsavtal beslutas innan detaljplanen antas, detta beslutas då av kommunstyrelsen.

Lagrum gällande exploateringsavtal

I plan och bygglagen 6 kap 39 § - 42 § finns bestämmelser om exploateringsavtal. Kommunen ska ha riktlinjer om exploateringsavtal om kommunen avser ingå sådana avtal. Vidare innehåller lagen bestämmelser om vad ett exploateringsavtal får innehålla.

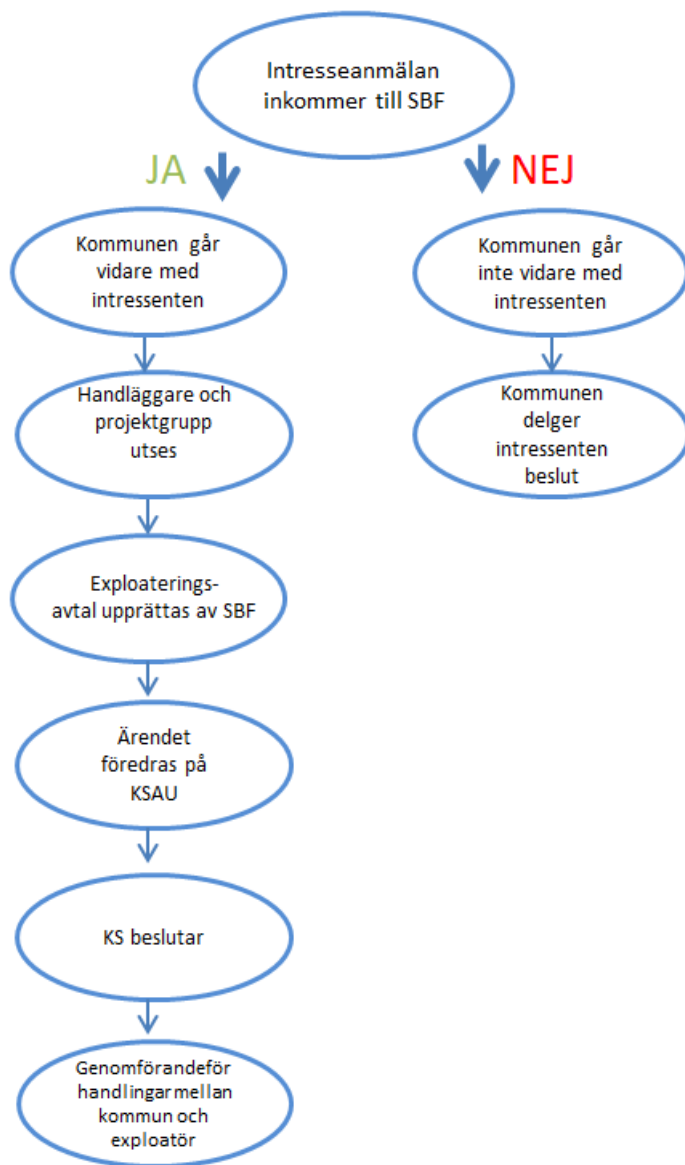
Byggnader för vård, skola och omsorg

Exploateringsavtalet får inte innehålla åtagande för exploatör att helt eller delvis bekosta byggnader för vård, skola eller omsorg eftersom kommunen enligt lag har en skyldighet att tillhandahålla detta (SFS 2010:900 6 kap. 41§).

Handläggning av exploateringsavtal

När planarbetet startar så börjar framtagandet av ett exploateringsavtal. Vid samrådet av detaljplanen ska ett färdigt utkast till exploateringsavtal finnas. Godkännande av exploateringsavtal sker samtidigt som antagande av detaljplan. Godkännande av exploateringsavtalet sker i dagsläget i Kommunstyrelsens arbetsutskott och sedan antas denna i kommunstyrelsen och sedan går ärendet vidare till kommunfullmäktige. Detaljplanen kan endast antas om exploateringsavtalet först godkänts av kommunfullmäktige (se kommunstyrelsens delegationsordning).

I detaljplanen ska det framgå i samrådshandlingen om kommunen ska ingå exploateringsavtal i samband med genomförande av detaljplanen. Mark och exploateringsamordnare på kommunen ansvarar för utformning av text i planbeskrivning tillsammans med ansvarig planarkitekt. Vid utformande av exploateringsavtalet ska kommunens beslutande inriktningar, utvecklings- och hållbarhetsstrategier för området införlivas i avtalet. Vid samrådet skall även ett möte hållas med exploatören där kommunen tillsammans med exploatören går igenom kommunens utkast till exploateringsavtal.

Följande punkter ska ett exploateringsavtal innehålla:

- Fördelningar av kostnader mellan kommun och exploatör
- Utförande och finansiering av allmän plats
- Utförande av annan infrastruktur, ev. sanering av förorenad mark mm
- Hållbarhetsfrågor som berör området tex vatten- och avlopp, grönstruktur, rekreation, kulturmiljöer och sociala värden
- När byggnationen ska vara färdigställd och tidpunkt när utbyggnad ska ske
- Ettappindelning om det är aktuellt med etapper
- Marköverlåtelse
- Ansökan om fastighetsbildning
- Hur avtalet följs upp, exempelvis genom kontroller
- Ekonomisk garanti och säkerhet om avtalet inte följs
- Förfarande vid tvist
- Villkor för överlåtelse

Anläggande av allmän plats och infrastruktur och kostnader för genomförande genom exploateringsavgift

Vid kommunalt huvudmannaskap i detaljplanen bygger kommunen eller exploatören ut allmän plats beroende på hur överenskommelsen ser ut.

I det fall kommun bygger ut allmän plats så ansvarar kommunen då för utformning och anläggande av allmän plats. Kostnaden av utbyggnaden beräknas då i form av en exploateringsersättning. Ersättningen ska motsvara de faktiska kostnaderna för de åtgärder som kommunen genomför. Till exploateringsavtalet bifogas en preliminär redovisning av exploateringsersättningen, denna följs sedan upp när projektet är klart för att se att denna motsvarar de faktiska kostnaderna.

I det fall exploatören bygger ut allmän plats ska arbetet utföras enligt kommunens anvisningar.

I de fall som detaljplanen medger enskilt huvudmannaskap bygger exploatören ut allmän plats och då regleras utformning på allmän plats i exploateringsavtalet. Vid enskilt huvudmannaskap ansvarar exploatören för skötseln av allmän plats. Utformningen av allmän plats ska följa kommunens tekniska handbok samt beslutande utvecklings- och hållbarhetsstrategier för området utifrån översiktsplan och andra strategiska dokument.

I kommunens kostnader för iordningställande av allmän plats ingår även kostnader för markförvärv/marklösen, förprojektering/projektering, anläggande, byggherrekostnader mm.

Säkerhet

Kommunen kan kräva en säkerhet av exploatören, den kan bestå av en moderbolagsborgen, bankgaranti eller en annan form av säkerhet som kommunen godkänner.

Tillstånd

Det åligger exploatören att söka de tillstånd som krävs för byggnationen, exempelvis bygglov. Det åligger även exploatören att ta reda på vilka tillstånd som krävs för att genomföra exploateringen.

Utbyggnad av vatten och avlopp samt förbindelsepunkter

Inom Östhammars kommuns verksamhetsområde för VA är Östhammar Vatten VA-huvudman och ansvarar för att ordna de vattentjänster (dricksvatten och/eller spillvatten och/eller dagvatten) som anges för området fram till förbindelsepunkt. Fastighetsägaren är skyldig att betala avgifter enligt gällande VA-taxa och ansvarar för utbyggnad av Va-ledningar på sin sida om förbindelsepunkten - normalt inom den egna fastigheten. Ansvarsförhållandet mellan VA-huvudman och abonnent regleras genom Östhammars kommuns Allmänna Bestämmelser för Vatten och avlopp (ABVA). Utanför verksamhetsområde för VA regleras anslutning till kommunalt VA genom särskilt avtal mellan exploatör och Östhammar Vatten.

Utbyggnad av annan infrastruktur

Kostnader för flytt av ledningar, anslutningsavgifter till vatten och avlopp, el, tele, bredband eller annan diverse infrastruktur står exploatören för. Dagvattenanläggningar finansieras av exploatören.

Grönstruktur

De inriktningar som är beslutade för kommunens grönstruktur ska tas till vara i exploateringsavtalet. Det kan handla om att beskriva, bevara eller ersätta ekosystemtjänster i området och bevara gröna stråk med naturvärden eller som används för rekreation.

Kostnader utanför det aktuella detaljplaneområdet

Exploatören kan även behöva bekosta åtgärder utanför det aktuella detaljplaneområdet om dessa åtgärder är nödvändiga för att genomföra planen på ett ändamålsenligt sätt. Vid händelse av flera exploatörer i samma exploateringsområde sker kostnadsfördelningen enligt bruttoarea byggrätt som detaljplanen medger.

Utformning och standard av allmänna platser

Utformning och standard för allmänna platser ska ske enligt kommunens tekniska handbok som för närvarande är under framtagande samt följa av kommunen beslutade utvecklings- och hållbarhetsstrategier för området utifrån översiktsplan och andra strategiska dokument.

Kostnader för framtagande av detaljplan

Kostnader för framtagande av detaljplanen regleras i ett planavtal som upprättas mellan exploatören och kommunens planenhet. I vissa fall tas planavgift ut vid bygglov istället för att kostnaderna regleras i ett planavtal.

Fastighetsbildning

Kostnader för eventuell fastighetsbildning samt bildande av gemensamhetsanläggningar står exploatören för. Exploatören ansvarar för ansökan om fastighetsbildning om detta är aktuellt.

Överlåtelse av avtal

Exploateringsavtalet får inte överlåtas utan kommunens skriftliga godkännande.

Riktlinjer för markanvisningsavtal

2020

Nyckelord

Markanvisningsavtal

överenskommelse mellan en kommun och exploatör som ger en exploatör ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om förvärv av ett visst kommunägt markområde för bebyggande.

Exploatör

Byggherre eller fastighetsägare.

Byggherre

Den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten.

Planavtal

Avtal gällande en detaljplan som reglerar uppskattade kostnader och åtaganden för kommun respektive exploatör.

Allmän plats

Område i detaljplan som är avsatt för ett gemensamt behov. En allmän plats kan vara en gata, ett torg, en park eller ett naturområde.

Kommunalt huvudmannaskap

När kommunen är huvudman för en allmän plats.

Kvartersmark

All mark inom ett planområde som inte ska utgöra allmän plats eller vattenområde.

Markanvisningsavtal

Bakgrund

Enligt lagstiftning från 1 januari 2015 ska samtliga kommuner anta riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal. Dessa riktlinjer ska beslutas i kommunfullmäktige i enlighet med 3 kap. 9 § kommunallagen. Revideringar och tillägg av mindre karaktär kan göras efter beslut i kommunstyrelsen.

Riktlinjerna aktualitetsprövas en gång per år och denna prövning sker i kommunens mark och exploateringsgrupp genom ansvarig mark och exploateringssamordnare.

Om östhammars kommun

Östhammars kommun ligger i norra uppland med både närhet till Uppsala, Gävle, Arlanda och Stockholm. Flera stora företag finns etablerade i kommunen såsom Vattenfall/forsmarks kraftgrupp samt Sandvik Coromant. De senaste åren har infrastruktursatsningar gjorts i form av en ny 2+1 väg (väg 288) från Uppsala fram till Gimo där planen är att bygga 2+1 väg fram till Östhammar. De nya vägen underlättar även för etablering i kommunen av såväl nya företag som bostäder. Kommunen har en stark ambition att växa de kommande åren, framförallt i tätorten Alunda.

Kommunens organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen genom plan- och mexenheten ansvarar för exploateringsverksamheten i kommunen tillsammans med den tekniska förvaltningen som ansvarar för kommunens förvaltning och ägandet av kommunens marktillgångar. Plan- och mexenheten tilldelar markanvisningar och skriver markanvisningsavtal med exploatörer. Därefter beslutar kommunstyrelsen om dessa markanvisningsavtal.

Detaljplaner antas av bygg- och miljönämnden vid ett standardförfarande och vid ett utökat förfarande antas dessa i kommunfullmäktige.

Vad är ett markanvisningsavtal?

Ett markanvisningsavtal innebär en överenskommelse mellan en kommun och en exploatör som ger en exploatör ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om förvärv av ett visst kommunägt markområde för bebyggande. Genom en markanvisning kan även kommunen i viss mån säkerställa att marken utvecklas på ett visst sätt.

En viktig del av kommunens utvecklings- och tillväxtarbete är planeringen och byggandet av nya bostäder, industrier och lokaler för nyetableringar. Det övergripande målet med kommunens markanvisningar är att underlätta för kommunen att tillsammans med exploatörer genomföra en effektiv och bra process för ökat byggande i kommunen. Dokumentet beskriver Östhammars kommuns utgångspunkter för överlåtelse av mark genom markanvisningar. Östhammars kommun ska även verka för att marknadsföra markanvisningsprocesser som är aktuella i kommunen och därmed utöka utbudet av intresserade exploatörer i kommunen.

När kommunen beslutat om val av exploatör tecknas ett markanvisningsavtal och om den aktuella marken behöver planläggas så tecknas även ett planavtal med kommunens plan-

och mexenhet. Markanvisningsavtalet kan vara begränsat till högst två år, inom denna tidsperiod är intensionen att ett köpeavtal tecknas mellan kommunen och exploitören. Äganderättsövergången sker efter att slutgiltigt köpeavtal för marken är undertecknat av båda parter och köparen erhållit lagfart. Vid utformande av markanvisningsavtalet ska kommunens beslutade inriktningar, utvecklings- och hållbarhetsstrategier för området införlivas i avtalet.

Lagrum gällande markanvisningsavtal

Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar innehåller bestämmelser om riktlinjer för kommunala markanvisningar. Lagen innebär att kommuner ska ha antagna riktlinjer om kommunala markanvisningar i det fall kommunen genomför markanvisningar. Definitionen av vad en markanvisning innebär beskrivs även i denna lag.

Villkor för markanvisning

- En markanvisning ska tidsbegränsas till högst 2 år från avtalets tecknande
- Exploatör som erhållit markanvisningen ska aktivt och i samarbete med Östhammars kommun arbeta för att slutföra projektet
- Kommunen kan återta markanvisningen om exploatör på grund av omständigheter inte kan eller klarar av att slutföra projektet. Vid återtagen markanvisning gäller ingen rätt till ersättning för exploatören
- Exploatören står för all ekonomisk risk i projektet såsom planarbete och eventuella utredningar
- Kommunen har krav om ekonomisk stabilitet på exploatörer. Exploatören skall lämna in erforderligt underlag om sin ekonomi och detta begär kommunen in av exploatören innan markanvisningsavtal skrivs
- Kommunen kan begära att exploatören ska inkludera allmänna verksamhetslokaler såsom äldreomsorg, barnomsorg eller specialbostäder
- En markanvisningsavtalet gäller under förutsättning att avtalet godkänns av kommunstyrelsen i Östhammars kommun
- Hållbarhetsfrågor som berör området t.ex. vatten- och avlopp, grönstruktur, rekreation, invasiva arter, kulturmiljöer och sociala värden.

Prissättning av mark kan ske på följande sätt:

- Genom oberoende expertvärdering av markområdet som genomförs innan försäljning. Marken värderas utifrån de byggrätter som finns i den antagna detaljplanen. I det fall kommunen bygger ut allmän plats och nödvändig infrastruktur ska detta räknas in i värderingen.
- Genom ett öppet anbudsförfarande där det ekonomiskt mest fördelaktiga alternativet väljs (givet att det finns flera exploatörer). Genom anbudsförfarande bör ett marknadsvärde uppnås. I det fall anbudet inte uppnår till ett rimligt marknadsvärde går inte kommunen vidare med förhandling.

Utbyggnad av allmän plats och nödvändig infrastruktur

Allmän plats är ett område i en detaljplan som är avsett för ett gemensamt behov, det kan vara en gata, ett torg eller en park. Både kommun och exploatör kan bygga ut allmän plats och nödvändig infrastruktur i området. Allmän plats och infrastruktur omfattas av gator, cykelvägar och digital infrastruktur, vatten-, dagvatten- och avloppsledning inom området. Vid utbyggnaden ska utformning och krav följa det som anges i detaljplanen. Gästrike vatten anvisar förbindelsepunkter för vatten- och avloppsledning om exploateringsområdet ligger inom Gästrike vattens verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Giltighetstid för markanvisningsavtal

Markanvisningsavtalet gäller i maximalt 2 år från den dagen då avtalet tecknades. Innan tidsperioden på två år går ut så ska markanvisningsavtalet ersättas med ett köpeavtal eller ett genomförandeavtal. Kommunen kan förnya markanvisningsavtalet om två år har gått från avtalets tecknande, i detta fall ska förseningen inte bero på exploatören och exploatören ska även aktivt ha drivit projektet under hela processens gång.

Planläggning av mark

Marken som är föremål för markanvisning kan behövas detaljplaneläggas och då tecknas även ett planavtal mellan exploatören och kommunen där de uppskattade kostnaderna för detaljplanen redovisas. Under en detaljplaneprocess står exploatören för den ekonomiska risken i planarbetet. Kommunen kan eller får ej heller garantera att planprocessen leder till en lagakraftvunnen detaljplan. Ingen rätt till ersättning gäller för exploatör vid en avbruten detaljplaneprocess. Markanvisning kan även ske när det redan finns en färdig detaljplan.

Planläggning av mark intieras då exploatören inlämnar en ansökan om planbesked. Kommunen besitter planmonopolet och beslutar om de är villiga att ta upp en planprocess. Planbesked ska meddelas inom 4 månader om kommunen och den som har gjort begäran inte kommit överens om något annat enligt plan- och bygglag (2010:900) 5 kap 4 §.

Markprissättning

Försäljning av Östhammars kommuns mark skall ske till marknadsmässiga priser. Östhammars kommun ska även följa kommunallagen gällande att inte lämna stöd till en enskild näringsidkare om det inte finns synnerliga skäl för detta. Kommunen skall även följa likställighetsprincipen gällande att behandla sina kommuninvånare lika. Vidare ska kommunen även följa EU:s statsstödsregler som innebär att försäljning av offentlig egendom inte skall ske till ett pris som understiger marknadsvärdet.

Kommunalt huvudmannaskap

Kommunen äger och sköter drift av allmänna platser så som gator, vägar, parker och torg om inget annat anges. Kommunen bibehåller dessa markområden efter att detaljplanen vunnit lagakraft och utbyggnad skett om ingen annan överenskommelse görs.

Utbyggnad av vatten och avlopp samt förbindelsepunkter

Inom Östhammars kommuns verksamhetsområde för VA är Östhammar Vatten VA-huvudman och ansvarar för att ordna de vattentjänster (dricksvatten och/eller spillvatten och/eller dagvatten) som anges för området fram till förbindelsepunkt. Fastighetsägaren är skyldig att betala avgifter enligt gällande VA-taxa och ansvarar för utbyggnad av Va-

ledningarna på sin sida om förbindelsepunkten - normalt inom den egna fastigheten. Ansvarsförhållandet mellan VA-huvudman och abonnent regleras genom Östhammars kommuns Allmänna Bestämmelser för Vatten och avlopp (ABVA). Utanför verksamhetsområdet för VA regleras anslutning till kommunalt VA genom särskilt avtal mellan exploatör och Östhammar Vatten.

Grönstruktur

De inriktningar som är beslutade för kommunens grönstruktur ska tas till vara i markanvisningsavtalet. Det kan handla om att beskriva, bevara eller ersätta ekosystemtjänster i området och bevara gröna stråk med naturvärden eller som används för rekreation.

Projekteringskostnader/ byggherrekostnader

Kommunen står för alla projekteringskostnader dvs. alla de kostnader för en byggprocess fram tills färdigställd byggnad eller anläggning såsom gator, el och VA. Kommunen bestämmer vilka kvalitetsnormer och standarder som ska användas. Dessa kostnader kommer sedan räknas in i försäljningspriset av marken.

Initiering av en markanvisningsprocess

En markanvisningsprocess kan antingen initieras av kommunen själv eller av en enskild exploatör. Initieringen kan ske på följande sätt

1. Kommunen vill utveckla mark för ny bostadsbebyggelse eller annan verksamhet.
2. Exploatör kontaktar kommunen med ett förslag på exploatering

Kravställning på exploatörer innan markanvisning

Östhammars kommun tillämpar vissa krav på exploatörer. Exploatören ska ha ekonomisk stabilitet och god ekonomi att genomföra projektet. Exploatör ska kunna uppvisa minst 3 goda referenser från tidigare byggprojekt. Det ska inte föreligga brottsmisstanke mot exploatören eller att exploatören är dömd för ekonomisk brottslighet eller brott gällande yrkesutövningen.

Ekonomiska krav och vandelsprövning

- Exploatör ska inte vara i konkurs eller i likvidation
- Exploatör ska inte ha näringsförbud
- Företaget ska vara ekonomiskt stabilt och inte vara föremål för ansökan om konkurs
- Företaget ska inte ha anmärkningar från myndigheter gällande skatt och socialförsäkringsavgifter
- Alla ägare i moderbolag och dotterbolag ska på begäran av kommunen redovisas
- En kreditupplysning ska tas på bolaget
- Företaget ska ha en tydlig ledning dvs. VD, ekonomichef och revisor
- Företaget ska ha en tydligt utsedd projektledare
- Säkerhet kan ställas på en exploatör vid ett markanvisningsavtal, säkerheten kan bestå av exempelvis en bankgaranti eller en moderbolagsborgen.
- Ägare eller personer i bolagets ledning får inte vara misstänkta eller dömda för ekonomisk brottslighet, brott angående näringsverksamhet eller annan typ av brott gällande verksamheten
- Exploatör ska inte ha gjort allvariga fel i sin yrkesutövning
- I de fall exploatör är ett aktiebolag så kan en kontroll göras av styrelsen gällande ekonomisk stabilitet samt vandelsprövning

Krav på referenser

Kommunen ställer krav på goda referenser från exploatör gällande tidigare projekt. Exploatör ska på begäran av kommunen lämna in minst tre referenser och deras kontaktuppgifter. En av referenserna består till fördel av en kommun som tidigare genomfört projekt med exploatör.

Östhammars kommun kontrollerar ovanstående punkter. Exploatör ska även på kommunens begäran lämna uppgifter eller dokument som är till relevans för att kommunen ska kunna kontrollera ovanstående uppgifter. Uppfylls inte dessa krav kan exploatör diskvalificeras från markanvisningen.

Typ av markanvisningsmetod

Anbud

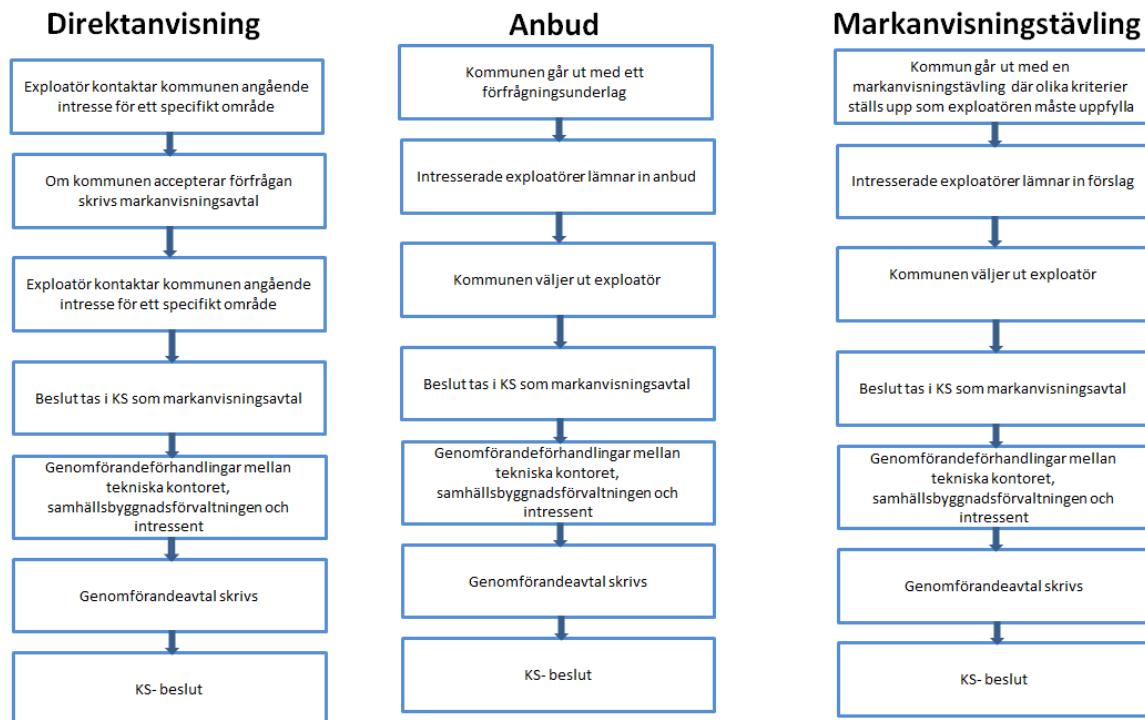
När det finns flera exploatörer intresserade av ett markområde så kan kommunen anordna en anbudstävling. På detta sätt kan kommunen få in flera förslag. Kommunen tar fram ett förfrågningsunderlag. Underlaget innehåller specifika krav och urvalskriterier som till exempel upplåtelseformer, bebyggelse, service och kostnader. När en markanvisning tas fram kan exploatörer ta del av ett förfrågningsunderlag på kommunens hemsida. Därefter kan intressenter lämna in anbud, förslag och skisser. Kommunen utvärderar inkomna anbud och fattar ett markanvisningsbeslut där en eller flera exploatörer utses. Slutligen tecknas ett markanvisningsavtal med vald exploatör.

Markanvisningstävling

Markanvisningstävling kan användas i områden som kräver en viss utformning med hänsyn till plats eller ändamål. Kommunen tar fram ett program med olika kriterier som exploatören ska uppfylla. Kriterierna kan bestå av viss arkitektur, nytänkande eller innovativa lösningar som är av relevans för förslaget.

Direktanvisning

Detta kan tillämpas när endast en exploatör är intresserad av området. Detta kan ske vid större projekt eller när kommunen vill tillgodose en särskild ide som kan vara intressant för kommunen.

Bedömningsgrunder

Direktanvisning och anbud

Kommunen efterfrågar ett utförligt förslag från exploatör. Förfrågningsunderlaget bör innehålla det som presenteras i förslaget nedan.

Ett exempel på hur ett förfrågningsunderlag från exploatör kan se ut:

- Beskrivning av företaget
- Beskrivning av projektidé, ekonomisk kalkyl, samarbetspartners
- Referensprojekt och minst tre referenspersoner
- Beskrivning av exploatörens erfarenhet av snarlika projekt
- Redogörelse över att exploatör har de resurser som krävs för att genomföra tänkt projekt och klara ekonomiska åtaganden
- Illustrationer och beskrivningar i text på exploatörens förslag på bebyggelse

Markanvisningstävling

Vid en markanvisningstävling får exploatör ta fram ett förslag gentemot de kraven kommunen ställer inom ramen för markanvisningen. Utöver detta ska intresseanmälan innehålla de punkter som finns beskrivna ovan. Kriterier specificeras av kommunen i en markanvisningstävling. Kriterierna kan handla om anpassning av bebyggelse till den specifika platsen med innovativa lösningar och miljötänk som exempel.

Överlåtelse av avtal

Markanvisningsavtalet får inte överlåtas på annan part utan kommunens skriftliga godkännande.

Fastighetsbildning

Kostnader för eventuell fastighetsbildning samt bildande av gemensamhetsanläggningar står exploatören för. Kommunen ansvarar för ansökan om fastighetsbildning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Granskning om förslag till detaljplan för Östhammar 38:7 samt del av 38:2, "Prästgården"

Östhammars kommun, Uppsala län

Granskningstid: 18 maj – 15 juni 2020

Vad är en detaljplan?

En detaljplan innehåller bestämmelser om hur mark och vatten ska användas och om vad som får byggas på en viss plats. Detaljplanen är en juridiskt bindande handling och styrs av plan- och bygglagen (PBL). Det är kommunen som beslutar om att ta fram och godkänna nya detaljplaner. Allmänna intressen vägs mot enskilda för att nå en god helhetslösning och planen ligger sedan som grund för beslut om till exempel bygglov.

Varför får jag detta brev?

Du har fått detta brev för att du bor/äger en fastighet i närheten av planområdet, är ägare/delägare/innehavare av servitut inom eller i anslutning till planområdet, eller är en berörd myndighet/kommun/organisation. Även du som tidigare under processen har lämnat synpunkter på förslaget eller av någon annan orsak bedöms ha ett väsentligt intresse av förslaget har fått detta brev.

Du kan påverka förslagets utformning genom att under granskningstiden lämna synpunkter på förslaget.

Vänd för mer information →

Vad innebär planförslaget?

Syftet med den föreslagna ändringen av detaljplanen är i främsta rummet att separata fastigheter får bildas för de båda bostadsbyggnaderna inom planområdet.

Planområdet omfattar fastigheten Östhammar 38:7, belägen vid Prästgatan inom Östhammars stadskärna, samt en mindre del av Östhammar 38:2. Området motsvarar den äldre detaljplan som är antagen 21 augusti 1991 och dess areal är 1113 kvadratmeter.

Vad händer nu?

Planen hanteras med standardförfarande. Det innebär att den gått igenom samråd och nu utgör underlag för granskning innan den kan antas i bygg och miljönämnden. Om ingen överklagan inkommer inom tre veckor efter antagandet vinner planen laga kraft.

Har du synpunkter på planförslaget?

Om du har synpunkter på planförslaget som du vill ska beaktas i det fortsatta planarbetet ska dessa senast den 15 juni 2020 ha inkommit skriftligen till Bygg- och miljönämnden i Östhammar, Box 66, 742 21 Östhammar. Det går också bra att mejla synpunkter till byggochmiljo@osthammar.se. Ange gärna detaljplanens diarienummer BMN-2018-2997 på ditt yttrande.

Den som inte senast under *granskningen* (se figur över planprocessen intill) lämnat skriftliga synpunkter på planen kan förlora sin rätt att överklaga. För att ha möjlighet att överklaga är det också viktigt att du angett din postadress i yttrandet så att det tydligt framgår vem som yttrar sig.

Uppgifter som du lämnar i yttrandet kommer att användas av bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun vid behandling av ärendet. Vi behandlar personuppgifter enligt personuppgiftslagen (PUL) samt dataskyddsförordningen (GDPR). Inkomna yttranden kan komma att lämnas vidare till tredje part som är involverad i detaljplanearbetet.

Vill du ha mer information?

Planhandlingarna kommer att finnas tillgängliga på kommunens hemsida från och med den 18 maj 2020 på www.osthammar.se/detaljplaner

Handlingarna finns även att läsa på:
Kommunkontoret i Östhammar, Stångörsgatan 10,
öppet måndag-torsdag kl. 8-17 samt fredag kl. 8-16.

Vänliga hälsningar

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Granskning om förslag till detaljplan för fastigheten Marma 3:14 Centrumvägen

Östhammars kommun, Uppsala län

Granskningstid: 11 maj – 8 juni 2018

Vad är en detaljplan?

En detaljplan innehåller bestämmelser om hur mark och vatten ska användas och om vad som får byggas på en viss plats. Detaljplanen är en juridiskt bindande handling och styrs av plan- och bygglagen (PBL). Det är kommunen som beslutar om att ta fram och godkänna nya detaljplaner. Allmänna intressen vägs mot enskilda för att nå en god helhetslösning och planen ligger sedan som grund för beslut om till exempel bygglov.

Varför får jag detta brev?

Du har fått detta brev för att du bor/äger en fastighet i närheten av planområdet, är ägare/delägare/innehavare av servitut inom eller i anslutning till planområdet, eller är en berörd myndighet/kommun/organisation. Även du som tidigare under processen har lämnat synpunkter på förslaget eller av någon annan orsak bedöms ha ett väsentligt intresse av förslaget har fått detta brev.

Du kan påverka förslagets utformning genom att under granskningstiden lämna synpunkter på förslaget.

Vad innebär planförslaget?

Planens syfte är att möjliggöra för ett flerbostadshus i 4 våningar, utöver det får även en suterrängvåning anordnas. Planen skall även möjliggöra att flerbostadshuset inrymmer centrumverksamhet alternativt vård i form av en vårdcentral. Bostäder kommer att möjliggöras på alla våningsplan inklusive bottenvåning. Vårdcentral kommer att möjliggöras i våning 1-4. Centrumverksamhet kommer vara möjlig i bottenvåningen. Öster om flerbostadshuset kommer en bilparkering samt cykelparkering/cykelförråd att anordnas, och därtill även byggnad för avfallshantering. Planen har en flexibel inriktning för att möta de behov som i framtiden kan efterfrågas i Alunda centrum.

I översiktsplanen, antagen 2016 beskrivs att Alunda har stora möjligheter att utvecklas, framförallt genom att befintliga bostadsområden förtätas och knyts samman. Detaljplaneförslaget bedöms överensstämma med översiktsplanens intentioner eftersom planförslaget innebär en förtätning av Alunda centrum. Detaljplanen kommer bidra till att Alunda med dess centrum utvecklas och det innebär även att området förtätas.

Vad händer nu?

Planen hanteras med normalt förfarande. Det innebär att den gått igenom samråd och nu utgör underlag för granskning innan den kan antas i kommunfullmäktige. Om ingen överklagan inkommer inom tre veckor efter antagandet vinner planen laga kraft.

Vänd för mer information →

Har du synpunkter på planförslaget?

Om du har synpunkter på planförslaget som du vill ska beaktas i det fortsatta planarbetet ska dessa senast den **08-06-2020** ha inkommit skriftligen till Bygg- och miljönämnden i Östhammar, Box 66, 742 21 Östhammar. Det går också bra att mejla synpunkter till byggochmiljo@osthammar.se. Ange gärna detaljplanens diarienummer BMN-2018-315 på ditt yttrande.

Den som inte senast under *granskningen* (se figur över planprocessen intill) lämnat skriftliga synpunkter på planen kan förlora sin rätt att överklaga. För att ha möjlighet att överklaga är det också viktigt att du angett din postadress i yttrandet så att det tydligt framgår vem som yttrar sig.

Uppgifter som du lämnar i yttrandet kommer att användas av bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun vid behandling av ärendet. Vi behandlar personuppgifter enligt personuppgiftslagen (PUL) samt dataskyddsförordningen (GDPR). Inkomna yttranden kan komma att lämnas vidare till tredje part som är involverad i detaljplanearbetet.

Vill du ha mer information?

Planhandlingarna kommer att finnas tillgängliga på kommunens hemsida från och med den 2020-05-11 på www.osthammar.se/detaljplaner

Handlingarna finns även att läsa på:
Kommunkontoret i Östhammar, Stångörsgatan 10,
öppettider måndag-torsdag kl. 8-17 samt fredag kl. 8-16.

Vänliga hälsningar
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

Beslutsunderlag

Vuxenutbildningen i Östhammars kommun

Förslag till beslut

- Ansvaret för Vuxenutbildningen delas mellan KS(beställare) och BUN(utförare och myndighet?)
- Vuxenutbildningen behöver tillföras 2,5 miljon för att uppfylla lagkrav och vara ett verkningsfullt verktyg i rådande läge – bör helt eller delvis arbetas in i budget 2021-2023
- Ytterligare utredning och finansiering krävs om vi ska utveckla Yrkesvux/YH

Ärendet skickas på remiss till barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

1. Ärendebeskrivning

Den 2020-03-23 fick Vuxenutbildningen av Kommundirektör via Barn- och utbildningschef ett uppdrag att inkomma med förslag på:

- Hur styrningen av Vuxenutbildningen skulle kunna ske – inte driften, utan snarare styrning av innehåll och vem som har budget för detta.
- Hur Vuxenutbildningen behöver budgetförstärkas.
- Hur vi framledes jobbar med utbildningar inriktat mot industri och teknik (Vuxenutbildning) oavsett om vi jobbar med yrkesvux eller yrkeshögskola (YH) och vilka ekonomiska följder det får.

1.1 Bakgrund

Vuxenutbildningens verksamhetsledning fick i september 2019 av Barn- och utbildningschefen ett uppdrag att utreda vilket behov det finns av Vuxenutbildningen i

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

kommunen utifrån ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Utredningen skickades till Barn- och utbildningschef i januari 2020.

I arbetet med utredningen ”Utredning kommunal vuxenutbildning (Komvux), Östhammars kommun” (se bilaga 1) hämtade utredarna synpunkter från ett flertal aktörer som: Arbetsförmedlingen, Socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten (AME), Teknikcollege, Vård- och omsorgscollege, den lokala styrgruppen för yrkeshögskoleutbildning samt enskilda företag. Även regionens behov utifrån prognoser från Arbetsförmedlingen och SCB samt underlag om vilka utbildningar som kommuninvånarna efterfrågar användes. Utredningen använde även underlag på nationell nivå i form av SOU-utredningar, inspel från Sveriges kommuner och regioner (SKR), remissvar från Arbetsförmedlingen m.m. samt deltaganden i konferenser.

Av SCB:s *Trender och Prognoser 2017, befolkningen, utbildningen, arbetsmarknaden med sikte på år 2035* framgår att tillgången på arbetskraft med yrkesinriktad gymnasial utbildning inte kommer att kunna möta den framtida efterfrågan inom flera utbildningsområden. Det finns risk för brist på bland annat utbildade inom bygg, industri och fordon. Det finns även risk för brist på utbildade inom vård och omsorg samt restaurang och livsmedel. Samtidigt som bristen på gymnasialt yrkesutbildade riskerar att förvärras visar SCB:s prognos också att tillgången på arbetskraft med en lärarutbildning inom gymnasieskolans yrkesämnen inte väntas kunna svara mot den framtida efterfrågan.¹

Den sammantagna bilden är att Vuxenutbildningen i grunden fyller en viktig funktion ur ett utbildnings- och arbetsmarknadsperspektiv. I dialogerna framkommer behovet av en fortsatt utveckling av flexibiliteten i utbildningen och att studier, i ännu större utsträckning, ska vara möjliga att kombinera med andra aktiviteter t. ex. arbete. Att erbjuda breda utbildnings-möjligheter ses också som viktigt utifrån möjligheten att skapa individuella

¹ SCB 2017. *Trender och Prognoser 2017*. SCB 2018. *Brist på gymnasialt yrkesutbildade även om 20 år*. Publicerad: 2018-03-05. Ny prognos publiceras 2020-12-15.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

lösningar som leder mot arbete och sysselsättning. Fortsatt satsning på yrkesutbildningar och yrkeskurser på gymnasial nivå efterfrågas speciellt inom utpekade bristyrken som exempelvis kockar, barnskötare, vårdpersonal, tekniker, elektriker och svetsare. Viktigt är också att fortsatt satsa på utbildningar inom Yrkeshögskolan och erbjuda utbildningar på en eftergymnasial nivå.

En ökad utbildningsgrad ger i sin tur effekt även samhällspolitiskt och integrationsmässigt. Vuxenutbildningen kan hjälpa människor att ställa om och byta karriär i ett allt föränderligare arbetsliv och hjälpa företagen utifrån deras kompetensbehov som både växer och förändras allt snabbare över tid.

2. Styrning av innehåll

Innehållet i Vuxenutbildningen styrs av dess statliga uppdrag som består av komvux och särsvux. Komvux inkluderar svenska för invandrare (sfi), grundläggande kurser samt gymnasiala kurser och särsvux som inkluderar grundläggande- och gymnasiala kurser.

Beslut i vilka kurser och hela utbildningar som ges på plats eller via distans avgörs i dag av Vuxenutbildningens ledning och sker i samverkan med Bruksgymnasiet. Utbildningar som finns på Bruksgymnasiet är stommen till de gymnasiala yrkesvuxutbildningar som i dag erbjuds på plats. Dessa utbildningar är mycket kostnadseffektiva då de båda verksamheterna kan dela på såväl lokaler, ledningsfunktioner, personal och administration. Beslut om yrkesvux sker även genom samverkan inom Regionalt yrkesvux (ReSam)² och är även en arbetsmarknads-politisk fråga.

² Ett samverkansavtal är framtaget inom ReSam. Avtalet innebär utökad samverkan mellan de åtta kommunerna: Enköpings kommun, Heby kommun, Håbo kommun, Knivsta kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Älvkarleby kommun och Östhammars kommun. Samverkan syftar till att erbjuda regionens vuxna medborgare ett relevant utbildningsutbud inom hela vuxenutbildningen men framförallt gällande yrkesutbildning. Avtalet syftar även till att optimera resursanvändningen, öka kostnadseffektiviteten samt möta regeringens krav på ökad regional samverkan inom vuxenutbildningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

Tillgång och efterfrågan styr utbildningsutbudet. Det är den huvudman som anordnar komvux på gymnasial nivå som bestämmer om en sökande ska bli antagen till utbildningen. Om inte alla behöriga som sökt till utbildningen kan bli antagna ska huvudmannen göra ett urval. Vid urvalet ska huvudmannen ge företräde till sökande som har kort tidigare utbildning och som (i prioritetsordning):

- vill fullfölja studier som de har påbörjat enligt en individuell studieplan.
- behöver utbildningen för att komplettera ett reducerat program eller för att komplettera med någon annan behörighet.
- behöver utbildningen för sin pågående yrkesverksamhet eller ett planerat val av yrke.

Om någon har rätt till utbildning på gymnasial nivå ska hen mottas och också antas till utbildningen. Det innebär att huvudmannen inte får göra något urval bland dem som har rätt att gå utbildningen.³

Östhammars kommuns Vuxenutbildning har i dag även i uppdrag att driva YH-utbildning och ett Kraft- Värme- och Ventilationslaboratorium (KVV-labb), genomföra samhällsorientering för nyanlända samt genomföra uppdragsutbildningar inom exempelvis Vård och omsorg.

2.1 Förslag: Styrning av innehåll och vem som har budget för Vuxenutbildningen

Barn- och utbildningsförvaltningen föreslår att ansvaret för kommunens vuxenutbildning från och med budgetåret 2021 delas mellan Kommunstyrelsen och Barn- och utbildningsnämnden. Kommunstyrelsen ansvarar för uppdrag, mål och budget för verksamheten medan Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att driva en rättsäker och kvalitativ pedagogisk verksamhet

³ 2 kapitlet 23 skollagen och 3 kapitlet 7 § förordningen om vuxenutbildning.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

utifrån de förutsättningar som Kommunstyrelsen ger. Barn- och utbildningsnämnden är således huvudman för verksamheten och ansvarar för att ett systematiskt kvalitetetsarbete bedrivs och att både pedagogiska och ekonomiska uppföljningar görs och delges kommunstyrelsen fortlöpande.

Verksamheten förordar långsiktiga satsningar och nära samverkan med näringslivet och kommunens arbetsmarknadsenhet.

3. Förslag: Hur Vuxenutbildningen behöver budgetförstärkas

Vuxenutbildningen behöver utifrån nuvarande utbud och efterfrågan budgetförstärkas med 2,5 miljoner kronor. Budgetförstärkningen skapar möjlighet att dels bibehålla dagens utbud dels, till viss del, möta efterfrågan på lagstadgad utbildning som vi behöver köpa av andra aktörer.

Verksamheten bedömer att det finns en risk för ytterligare ökade kostnader om arbetslösheten ökar i kommunen då en ökad arbetslöshet kan innebära en ökning av efterfrågan på såväl lagstadgad som övrig utbildning. Vi ser redan en ökad efterfrågan från kommuninvånare som i normala fall inte har hög prioritet (som exempelvis de med gymnasieexamen och som nu önskar yrkesväxla på grund av oro för arbetslöshet).

Nationellt har arbetslösheten, i dagsläget, ökat till 8,1% (jämfört med 6,7% för ett år sedan) och i Uppsala län ökat till 6,7% (jämfört med 5,3% för ett år sedan).

Den föreslagna budgetförstärkningen för inköp av utbildningar och kurser samt genomförande av utbildningar och kurser innebär att Vuxenutbildningen inte riskerar att bryta mot uppsatta lagkrav⁴. Dessutom innebär fler genomförda poäng även att verksamheten får en högre intäkt i form av statsbidrag. Det är i detta mycket viktigt att vara medveten om att

⁴ Skollag (2010:800). 20 kapitlet 10–11 §§, 19–20 §§ samt 3 kapitlet 2 § förordningen om vuxenutbildning.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

statsbidragen kommer genom våra utbildningssatsningar på plats och distans. En stabil budget är beroende av att vi fortsatt producerar kurser och utbildningar med variation.

Den föreslagna budgetförstärkningen innebär även att Vuxenutbildningen inte behöver genomföra personella nedskärningar och då bland annat bättre kunna tillgodose behov från individer med kort eller ingen skolbakgrund i kombination med funktionsnedsättning. Dessa individer är en stor utmaning att hantera då dessa elever kräver ett stort utökat stöd i undervisningen. Exempelvis så betalar vi en interkommunal ersättning på 26 000 kr/mån för en anpassad utbildning för en nyanländ vuxen med grav synnedsättning.

Utöver ovanstående så avgör kommande inriktningsbeslut i frågan om KVV-labb, YH-utbildning och yrkesvux processteknik, beskrivet nedan, eventuell ytterligare behov av budget-förstärkning.

3.1 Förslag på resursfördelningsmodell

Barn- och utbildningsförvaltningen förordar en resursfördelningsmodell där Vuxenutbildningen framöver ges en budgetram som dels täcker den lagstadgade verksamheten dels de utbildningsinsatser som kommunstyrelsen anser är prioriterade.

En tänkbar arbetsgång kan vara att Vuxenutbildningen inför varje års budgetarbete inkommer med ett diskussionsunderlag till kommunstyrelsen. Underlaget bör innehålla volymförändringar kommande period (prognos över fler/färre elever), förändringar i lagkrav och statsbidrag, verksamhetens tankar om prioriterade satsningar och möjliga omprioriteringar samt annat som behöver diskuteras.

Kommunstyrelsen beslutar utifrån verksamhetens underlag och andra överväganden hur budgetramen nästkommande år ska fördelas och specificeras, t.ex.:

Barn- och utbildningsförvaltningen

Lisbeth Bodén

Zara Järvström

Magnus Kjellson

Sara Ersund

Pete

Resursfördelningsmodell vuxenutbildning - en specificerad rambudgetmodell		
Delverksamhet	Utbildningskapacitet (ungefärligt elevantal) (st)	Budgetram (tkr)
Komvux grundnivå inkl inköp av utbildning	X	X
Komvux gymnasienivå inkl köp av utbildning	X	X
Svenska för invandrare	X	X
Särvux	X	X
Yrkeshögskola och Uppdragsutbildning	X	X
Övriga satsningar	X	X

Barn- och utbildningsförvaltningen har tillsammans med skolledningen för Vuxenutbildningen diskuterat andra möjliga resursfördelningsmodeller än den ovan föreslagna, t.ex. en elevpengs-modell, men har kommit fram till att en rambudgetmodell är det mest lämpliga i en liten kommun som Östhammar med få privata aktörer.

3.2 Statligt stöd till vuxenutbildning

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 2 372 422 000 kronor. Regeringens föreslår i vårändringsbudgeten, 2020 (Regeringens proposition 2019/20:9) att stödet till vuxenutbildning ökas med 675 000 000 kronor. Kommunernas förutsättningar att erbjuda regional yrkesinriktad vuxenutbildning till individer som varslats om uppsägning till följd av utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19, och därför behöver utbilda sig för att få ett nytt arbete, behöver förbättras och antalet platser behöver byggas ut. I förslaget framgår att staten bör finansiera samtliga platser i regionalt yrkesvux under 2020 och tillföra medel för att möjliggöra fler helårsplatser än vad som nyttjades 2019. Detta innebär att utbildningar som påbörjas inom yrkesvux till hösten 2020 kommer att fortgå under 2021/22. I propositionen till vårändringsbudgeten framgår inte om staten även kommer finansiera påbörjade utbildningar fullt ut. Det innebär att kostnaden följer med verksamheten för pågående yrkesvuxutbildningar som inte slutförs under 2020.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

Statsbidrag ges i dagsläget för mellan 30.000 – 75.000 kr per årsstudieplats (motsvarande 800 poäng). I dagsläget bekostar samverkande kommuner lika många årsstudieplatser som vi får statsbidrag för (dvs. 50 % av årsstudieplatserna).⁵

Utifrån förändringar i *Förordning (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning*, förändras kraven gällande medfinansiering från 2021. Den nya ändringen innebär att samverkande kommuner ska bekosta 30 % av årsstudieplatserna.

4. Förslag: Hur vi framledes arbetar med utbildningar inriktat mot industri och teknik (Vuxenutbildning) oavsett om vi arbetar med yrkesvux eller YH och vilka ekonomiska följder det får

Vi ser olika scenarier här. Om inriktningsbeslut att Gimo Utbildnings AB (GUAB) ska avvecklas fastställs så kommer vi att tappa en stor samverkanspart inom YH- utbildningen då GUAB i dagsläget är leverantör av ca 50 % av utbildningen. Nedanstående förslag är exempel på lösningar som skulle kunna utredas ytterligare i samråd med Teknikcollege och lokala företag.

4.1 YH-utbildning, processteknik

I samverkan med Teknikcollege görs ny ansökan för *YH-utbildning, processteknik*, där företagen tar större ansvar för praktiska delar under perioder med *lärande i arbete* (LIA)

⁵ Vuxenutbildningen i Östhammars kommun har möjlighet att rekvirera 25 platser á 75 000 kr, samt 55 platser á 35 000 kr för 2020. De samverkande kommunerna inom ReSam har rätt att tillsammans redovisa sin produktion av gymnasiepoäng vilket kan innebära att några kommuner överproducerat och några underproducerat.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

enligt fastställda kursplaner.⁶ Utbildningens maskinmoment som tidigare genomfördes helt av GUAB minskas till förmån för mer processinriktad utbildning som går att genomföra till större del i KVV-labbet. Vid behov används i stället för GUAB andra aktörer exempelvis utbildningsföretaget Teknikutbildarna eller Wilhelm Haglunds gymnasium (WHG). Om möjligt rekryterar Vuxenutbildningen personal från GUAB som även kan förstärka andra yrkesutbildningar. Yrkehögskoleutbildningen till Processtekniker är en avancerad utbildning som historiskt sett resulterat i en hög grad av anställning för de elever som avlagt examen.

Genom statsbidrag får verksamheten rekvirera 132 300 kr per studerande för en helt genomförd YH-utbildning. Det maximala antal elever Vuxenutbildningen kan rekvirera för uppgår till 20 studerande. Då kostnaden för utbildning till stor del kvarstår oavsett elevantal är budgeteringen gjord utifrån hel klass och uppgår då till 2 646 000 kr. Kostnaden för den utbildning som Vuxenutbildningen idag anordnar uppgår till 3 444 396 kr. Färre elever än 20 ger högre kostnad per elev. Vi ser att behovet av processtekniker är större än intresset att gå utbildningen. Ett beslut om ny ansökan och eventuell start av YH bör ta med i beräkningen att de delar av utbildningen som idag köps av GUAB troligen innebär en kostnadsökning då YH skulle behöva köpa utbildning från andra aktörer.

4.2 Yrkesvuxutbildning, processteknik,

En *yrkesvuxutbildning, processteknik* på gymnasial nivå startas i samverkan med företag i kommunen. Även här tar företagen större ansvar för praktiska delar som *arbetsplats förlagt*

⁶ Lärande i arbetet (LIA) innebär att en del av utbildningen är förlagd till en arbetsplats, men precis som med andra kurser ska utbildningsanordnaren utarbeta en kursplan för LIA. Av planen ska det framgå vilka mål man som studerande förväntas uppnå och hur utbildningsanordnaren betygsätter kunskaper, färdigheter och kompetenser.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

lärande (apl) enligt fastställda kursplaner⁷ och utbildningens maskinmoment minskas till förmån för mer processinriktad utbildning som går att genomföra till större del i KVV-labbet. Vid behov används i stället för GUAB andra aktörer exempelvis utbildningsföretaget Teknikutbildarna eller WHG.

Yrkesvuxutbildningen kan delvis finansieras genom statsbidrag. Delar av utbildningen kan Vuxenutbildningen stå för genom egen personal. Beroende på utbildningens innehåll kan nyrekrytering av personal behövas. Om möjligt rekryterar Vuxenutbildningen personal från GUAB som även kan utveckla och förstärka andra yrkesutbildningar.

4.3 Yrkesvuxutbildning med lärningskaraktär

Ytterligare ett alternativ är att Vuxenutbildningen i samverkan med näringslivet startar *yrkesvuxutbildning med lärningskaraktär*, utifrån lokala behov där Vuxenutbildningen står för planering och de teoretiska delarna och näringslivet för praktiska delar. Goda exempel finns inom Teknikcollege där Vallviks Bruk i samarbete med Hälsinglands utbildningsförbund startat en processoperatörsutbildning. Företagen tar större ansvar för praktiska delar under apl-perioderna enligt fastställda kursplaner. Vid behov används i stället för GUAB andra aktörer exempelvis utbildningsföretaget Teknikutbildarna eller WHG.

Yrkesvuxutbildningen kan delvis finansieras genom statsbidrag (yrkesvux samt eventuellt bidrag till arbetsplatserna om yrkesvux anordnas som lärlingsutbildningar). Delar av utbildningen kan Vuxenutbildningen stå för genom egen personal. Som i ovanstående förslag kan nyrekrytering av personal behövas. Om möjligt rekryterar Vuxenutbildningen personal från GUAB som även kan utveckla och förstärka andra yrkesutbildningar.

⁷ Apl är lärande på en eller flera arbetsplatser utanför skolan (här vuxenutbildningen). Apl innebär att kurser eller delar av kurser förläggs till en eller flera arbetsplatser.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

5. Nuvarande utbud Vuxenutbildningen

Som beskrivet i bakgrunden består Vuxenutbildningen av komvux och särvox där komvux inkluderar svenska för invandrare (sfi), grundläggande kurser samt gymnasiala kurser och särvox som inkluderar grundläggande- och gymnasiala kurser. Vuxenutbildning utbildar även inom YH-utbildning, genomför samhällsorientering för nyanlända, genomför uppdragsutbildningar inom exempelvis Vård och omsorg samt driver ett KVV-labb. Se även utredningen ”Utredning kommunal vuxenutbildning (Komvux), Östhammars kommun”.

5.1 Yrkesvux och uppdragsutbildningar

För att möta kommunens och samhällets utmaningar gällande anställningsbarhet inom flera bristyrken har Campus Öst (Vuxenutbildningen och Bruksgymnasiet) skapat en uppbyggnad och utbyggnad för yrkesvux på plats i Gimo. Inom yrkesvux erbjuder vi i dag på plats utbildningar inom Vård- och omsorg (Undersköterskeutbildning, USK) och 2017 startade yrkesutbildning inom Restaurang- och livsmedel. Utbildningarna utökades 2019 med barnskötare/elevassistent och kombinationsutbildning kock. Plan fanns för uppstart av utbildning till elektriker hösten 2019 men söktrycket var för lågt för att vi skulle kunna starta utbildningen. Utbildningarna finansieras inom befintlig budgetram samt med beviljat statsbidrag (beskrivet ovan) och möjliggörs genom ett nära samarbete med Bruksgymnasiet.

Övriga yrkesvuxutbildningar köper Vuxenutbildningen in från externa utbildningsanordnare samt genom att köpa platser i andra kommuner.

Det finns tydliga behov inom andra branscher och Vuxenutbildningen får förfrågningar om det finns möjlighet att starta utbildningar. Bland annat har det kommit in förfrågan om att starta vidareutbildning för elektriker – inom industriautomation (förfrågan från Industriarbetsgivarna i samråd med Elteknikbranschen Gymnasieskolor i Sverige AB, ETG),

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

m.fl., men där ser Vuxenutbildningen inte att behovet kan tillgodoses utan ytterligare finansiering. Även andra behov i kommunen har framkommit.⁸ Vuxenutbildningen har under våren 2020 genomfört en snabbutbildning av vårdbiträden och fått förfrågan om önskad fortbildning av personal inom äldreomsorgen. Fler möjligheter till yrkesutbildningar och uppdragsutbildningar skulle framöver kunna anordnas i egen regi i samarbete med Bruksgymnasiet och andra utbildningar behöva upphandlas från extern part.

I dagarna (12 maj 2020) meddelade Staten att ett äldreomsorgslyft ska genomföras som innebär att anställda inom äldreomsorgen ska erbjudas betald utbildning på arbetstid. Staten kommer att finansiera kostnaden för den tid den anställde är frånvarande på grund av studier. Satsningen omfattar 2,2 miljarder kronor under 2020 och 2021.

5.2 Yrkesvux i kombination med sfi/sva

Det finns ett behov av yrkesutbildningar inom komvux i kombination med sfi och svenska som andraspråk (sva). Många personer inom Vuxenutbildningen är utlandsfödda och antalet elever som söker dessa kombinationsutbildningar ökar. Här återfinns en allt större del av vuxen-utbildningens målgrupp.

5.3 Kraft- Värme- och Ventilationslaboratorium

Målet med KVV-labbet är att regionen ska kunna erbjuda utbildningsanordnare och företag ett professionellt modernt labb som ska kunna ge en praktisk och pedagogisk systemförståelse och grundkunskap inom fram för allt området Kraft, Värme- och Ventilation. Projektgruppen (med representanter från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB), Forsmarks kraftgrupp AB (FKA), Sandvik Coromant AB, Teknikcollege Uppland och Vattenfall Värme) ansåg att det i

⁸ Se ex. *Arbetsmarknadspolitisk överenskommelse 2017-2020*, s. 8 samt *Tillväxtstrategi Östhammars kommun 2020*.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

första hand skulle byggas upp ett labb för inriktningen Kraft och Värme samt Styr- och Reglerteknik vilket har skett. Enligt nämndbeslut åtog sig Östhammars kommun och där Barn- och utbildningsnämnden huvudmannaskapet för satsningen. Vuxenutbildningen fick det operativa ansvaret. Labbet invigdes hösten 2016.

I dokument ”Underlag för införande av ett Kraft-, Värme- och Ventilationslabb (KVV-labb) i Östhammars kommun” från 2015, framgår att beräkningarna utgår från en driftbudget på 840 tkr. Representanter från projektgruppen tog fram underlaget. Risken att labbet inte hyrs ut som planerat, att intäkterna blir lägre än beräknat sågs som en hanterbar risk.⁹ Labbet sköts och underhålls i dag av en ca 30 % tjänst som även håller i utbildningar.

Sedan starten 2016 har labbet hyrts ut i mindre utsträckning än beräknat trots marknadsföring och direktkontakt med de företag och utbildningsanordnare som ställde sig positiva till uppbyggnaden av labbet. Bland annat har det framförts att prisnivån är för hög. Detta har justerats utifrån undersökning vad liknande utbildningar kostar och de faktiska kostnaderna. Ett nytt avtal med FKA är framtaget där priserna är justerade. KVV-labbet används i dag bland annat i YH-utbildning Processtekniker och för gymnasieskolans El- och energiprogram med inriktning automation. Förhoppningen är att fler intressenter ska använda sig av labbet framöver.

6. Campus Öst framåt

Campus Öst verksamhet syftar till att stärka kunskapen och kompetensen i Östhammars kommun. För att utbudet ska matcha arbetsmarknadens behov ska vi ha en tät dialog med det

⁹ Barn- och utbildningskontoret. Kraft- Värme- och Ventilationslaboratorium (KVV-labb). 2015-08-21

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

lokala näringslivet och AME. Målet är att studenter blir anställningsbara eller studerar vidare efter genomförda studier hos oss.

I ”Utredning kommunal vuxenutbildning (Komvux), Östhammars kommun” framkommer att Vuxenutbildningen har förändrats och förväntas framöver möta allt fler behov. Vuxenutbildningen är avgörande för att klara kompetensförsörjningen och för nyanländas etablering i arbetslivet. Utbildningsformen är också av stor betydelse för unga som lämnar gymnasieskolan utan fullständiga betyg och för de arbetslösa som har behov av utbildning för att komma in på arbetsmarknaden. Även för dem som av olika anledningar vill eller behöver byta yrke har vuxenutbildning en viktig roll. Vuxenutbildningen har de senaste åren fler elever än tidigare inom främst sfi och yrkesvux.

I utredningen framkommer det att kurser och utbildningar är en viktig del av kommunal arbetsmarknadspolitik och dess mål att ge arbetslösa kompetenser som efterfrågas. Flera aktörer är dock inblandade. Med en arbetsmarknadsenhet närmare Vuxenutbildningen blir gränser tydligare och risken minskar att olika kommunala systemen för utbildning (och Arbetsförmedlingens utbud av arbetsmarknadsutbildningar) överlappar varandra.

För att kunna svara upp mot dessa förväntningar behöver förutsättningarna för verksamheterna förändras och uppdragen tydliggöras. En annan typ av medfinansiering som inte är lika statsbidragsberoende är önskvärd och skulle kunna skapa bättre planeringsförutsättningar och bättre möjlighet att följa intentionen med Vuxenutbildningen, som ska vara (än mer) flexibel, kunna utöka volymerna efter behov och samtidigt genomföra ett ökat utbud av yrkesutbildningar.

Campus Öst ser ett ökat behov av tillgång till stödinsatser under studierna. Med fler elever på sfi och fler elever med bland annat psykisk ohälsa, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och tidigare skolmisslyckanden bakom sig ställer det krav på betydande anpassningar. Vi ser att dessa individer har svårighet med att klara studier på distans och vi skulle därför behöva utöka våra gymnasiala kurser för vuxenstudier på plats för att målgruppen ska kunna fullfölja utbildningen och nå en gymnasieexamen.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Lisbeth Bodén
Zara Järvström
Magnus Kjellson
Sara Ersund
Peter Nyberg(förslagstexten)

Verksamheterna har stora förutsättningar att fungera som utbildnings- och utvecklingscenter som ägs och drivs av Östhammars kommun. Ett Campus som erbjuder en variation av utbildningar för gymnasieelever och eftergymnasiala studier i nära samverkan med regionala företag och övriga kommunala verksamheter. Vuxenutbildningen kan exempelvis anordna uppdrags- och företagsutbildningar som vänder sig till företag, förvaltningar och organisationer.

En utvecklingsväg är även att satsa på Lärcentrum med språkstöd som dels kan fungera som stöd till elever inom Vuxenutbildningen och dels för elever som studerar på högskola/universitet och YH-anordnare. Studenterna kan i en utbyggt lärcentrum ta del av föreläsningar och genomföra tentamen. Ett utbyggt Campus Öst har en forsknings- och utvecklingsmiljö (FoU) i nära samverkan med Skolutvecklingsenheten och universitet och högskolor. I FoU-miljön skapar och sprider vi forskning som utvecklar kommunens (skol)verksamheter och skapar kunskap hos människor.

Beslutsunderlag

”Utredning kommunal vuxenutbildning (Komvux), Östhammars kommun”.

Beslutet skickas till

Barn- och Utbildningsnämnden

Socialnämnden

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Utredning kommunal vuxenutbildning (Komvux), Östhammars kommun

Bakgrund

Kommunal vuxenutbildningen är del av det svenska utbildningsväsendet som regleras via Skollagen (2010:800) samt Förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning. Sedan 2012 finns även en separat läroplan. Vuxenutbildning och livslångt lärande är prioriterade frågor för flera internationella organisationer och nätverk bland annat OECD, EU och FN. Det livslånga lärandet återfinns även i Agenda 2030 och där mål 4: att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Komvux består av två skolformer, kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvox). Komvux bedrivs på grundläggande och gymnasial nivå och i svenska för invandrare (sfi). Särvox bedrivs på grundläggande och gymnasial nivå. I Östhammars kommun använder vi namnet Vuxenutbildningen för verksamheten.

En betydande del inom komvux på grundläggande nivå, i svenska för invandrare och inom särvox på grundläggande nivå är en rättighet för den enskilde. Från och med 2017 finns även en rätt till behörighetsgivande kurser på gymnasial nivå inom komvux.

Komvux har idag, nationellt, fler elever än gymnasieskolan. Komvux har annan funktion och annan form av styrning jämfört med grund- och gymnasieskolan och en annan målgrupp. Komvux ska erbjuda en flexibel utbildning anpassad efter individens behov. Utbildningen byggs upp av kurser, där en deltagare kan läsa alltifrån en enstaka kurs till motsvarande en hel gymnasieutbildning.

Kommunen kan välja att driva verksamheten i egen regi eller att lägga ut utbildningen på entreprenad. Vissa kurser ger Vuxenutbildningen i Östhammars kommun på plats och vissa kurser ges på distans och köps genom Nordens Tekniker Institut (NTI) och Kompetensutvecklings Institutet (KUI). Det är relativt vanligt med distansstudier inom Komvux. Andelen som studerar på distans har nationellt ökat kraftigt under den senaste tioårsperioden, från några enstaka procent till drygt 27 procent 2018. Under läsåret 2018/19 lästes 45 % av vuxenutbildningens kurser på distans. Kommunen ansvarar för att följa upp elever som läser distansutbildningar.

Antalet elever på sfi, grundläggande och gymnasial nivå i har ökat 2018 i Östhammars kommun jämfört med året innan. Totalt var det 500 elever inom Vuxenutbildningen år 2018, inklusive sfi och särvox, jämfört med 450 elever år 2017, inklusive sfi och särvox (se även bilaga 1). Nedanstående statistik gäller för år 2018 i Östhammars kommun.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Komvux exkl. sfi Variabler	Östhammar [0382] 2018
Elever i huvudmannens skolor, andel (%) från annan kommun	10,2
Elever i huvudmannens skolor, andel (%) i annan kommuns Komvux	16,9
Elever i huvudmannens skolor, andel (%) i grundläggande vuxenutbildning	15,7
Elever i huvudmannens skolor, andel (%) i gymnasial vuxenutbildning	84,3
Elever, andel (%) korttidsutbildade	20,8
Elever, andel (%) kvinnor	67,7
Elever, andel (%) som är födda utomlands	34,2
Elever, antal i huvudmannens skolor	313
Elever, folkbokförda i kommunen	338
Elever, heltidsstuderande, antal i huvudmannens skolor	141
Kursdeltagare i huvudmannens skolor, andel (%) hos annan anordnare	45,7
Kursdeltagare i huvudmannens skolor, totalt antal	1040¹
Kurser per elev	3,3
Kursutbud, antal olika kurser i huvudmannens skolor	142
Komvux sfi, Variabler	Östhammar [0382] 2018
Kursdeltagare, andel (%) i annan utbildningsanordnare	.
Kursdeltagare, andel (%) i folkhögskola som utbildningsanordnare	.
Kursdeltagare, andel (%) i kommun som utbildningsanordnare	100
Kursdeltagare, andel (%) i studieförbund som utbildningsanordnare	.
Kursdeltagare, andel (%) på 1A	11
Kursdeltagare, andel (%) på 1B	12
Kursdeltagare, andel (%) på 2B	19
Kursdeltagare, andel (%) på 2C	17
Kursdeltagare, andel (%) på 3C	22
Kursdeltagare, andel (%) på 3D	..
Kursdeltagare, andel (%) som är kvinnor	55
Kursdeltagare, andel (%) som är män	45
Kursdeltagare, antal i kommunen	187

Källa: Skolverket, SIRIS. En och samma elev kan läsa både på grundläggande nivå, gymnasialnivå och sfi, varför raderna inte summerar till det totala antalet elever

¹ En elev räknas som deltagare flera gånger om han/hon har deltagit i mer än en kurs under läsåret.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Utredningsuppdrag: Vuxenutbildningen i Östhammars kommun utifrån ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv

Vuxenutbildningens verksamhetsledning fick i september 2019 av Barn- och utbildningschefen ett uppdrag att utreda vilket behov det finns av vuxenutbildningen i kommunen utifrån ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv.

I arbetet med utredningen har utredarna inhämtat synpunkter från ett flertal aktörer. För att få ett större underlag till vilka behov kommunens invånare och företag anser att Vuxenutbildningen kan bidra med i ett långsiktigt perspektiv har information inhämtas från Arbetsförmedlingen, Socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten, Teknik-college, Vård- och omsorgscollege, den lokala styrgruppen för yrkeshögskoleutbildning (YH-utbildning) och enskilda företag.

Utredarna har även undersökt vilka utbildningar som regionen ser behov av genom de prognoser som Arbetsförmedlingen och SCB presenterar och vilka utbildningar som kommuninvånarna efterfrågar (genom de ansökningar som görs till Vuxenutbildningen och de kontakter som tas med Studie- och yrkesvägledare). Vi har även använt underlag på nationell nivå i form av SOU-utredningar, inspel från Sveriges kommuner och regioner (SKR), remissvar från Arbetsförmedlingen m.m.

Utredarna har deltagit i konferensen *Skolinspektionens dag 2019* som hade fokus på vuxenutbildning och gymnasieskolans organisation och styrning; hur undervisning och vägledning samverkar för att främja skolans viktiga roll i samhället – i en framtid med nya krav där gymnasium, vuxenutbildning och studievägledning spelar en central roll för att möta framtidens kompetensbehov.

Vuxenutbildningen har även deltagit i regionala dialoger inom ReSam (Regionens kommuner i samverkan). Dialogerna är bland annat till för att följa upp utvecklingen av vuxenutbildningen i regionen och sprida aktuell information om kommunernas vuxenutbildning. I de regionala dialogerna deltog ansvariga chefer, kommunala och privata anordnare, regional aktör, lokal arbetsförmedling samt Teknik College. Dialoger har även förts med andra verksamhetschefer för Vuxenutbildningar i regionen. I de regionala dialogerna diskuterades bland annat kommuners arbete med individer med kort utbildning och gynnsamma insatser för målgruppen.

Den sammantagna bilden är att Vuxenutbildningen i grunden fyller en viktig funktion ur ett utbildningsperspektiv. I dialogerna framkommer behovet av en fortsatt utveckling av flexibiliteten i utbildningen och att studier, i ännu större utsträckning, ska vara möjliga att kombinera med andra aktiviteter t. ex. arbete. Att erbjuda breda utbildningsmöjligheter ses också som viktigt utifrån möjligheten att skapa individuella lösningar som leder mot arbete och sysselsättning. Fortsatt satsning på yrkesutbildningar och yrkeskurser på gymnasial nivå efterfrågas, speciellt inom utpekade bristyrken som exempelvis kockar, barnskötare, vårdpersonal, tekniker, elektriker och svets. Viktigt är också att fortsatta satsa på utbildningar inom Yrkeshögskolan och erbjuda utbildningar på en eftergymnasial nivå.

En ökad utbildningsgrad ger i sin tur effekt även samhällspolitiskt och integrationsmässigt. Vuxenutbildningen kan hjälpa människor att ställa om och byta karriär i ett allt föränderligare

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

arbetsliv och hjälpa företagen utifrån deras kompetensbehov som både växer och förändras allt snabbare över tid.

Arbetsförmedlingen

I remissyttrandet till komvuxutredningen: *En andra och annan chans – ett Komvux i tiden* anser Arbetsförmedlingen bland annat att det är centralt för Arbetsförmedlingens uppdrag att Komvux fungerar väl och att det är viktigt att vuxenutbildningens betydelse för arbetslivets kompetensförsörjning förstärks. Andelen arbetslösa som saknar gymnasieutbildning bland de arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen har ökat de senaste åren. Arbetsförmedlingen ser det som nödvändigt att stärka vuxenutbildningens förutsättningar för att möta de förändrade och växande individuella behoven hos inskrivna personer på Arbetsförmedlingen och långsiktigt även en förutsättning för att klara kompetensförsörjningen. Arbetsförmedlingen ser att kommuner i dag har olika förutsättningar att tillgodose individens och arbetsmarknadens behov, vilket är problematiskt för Arbetsförmedlingens nationella uppdrag att matcha till jobb genom utbildning.²

Arbetsförmedlingen i Östhammars kommun hänvisar i förfrågan angående vilka behov de ser av Vuxenutbildningen framöver till den prognosredovisning som de under slutet av januari 2020 kommer att presentera för ReSam. Resultatet av prognosarbetet används som ett planeringsunderlag för vuxenutbildning och yrkesutbildning. Arbetsförmedlingen hänvisar fram till ny prognos kommer till tidigare prognos, *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2019 Uppsala län Prognos för arbetsmarknaden 2019-2020*. Arbetsförmedlingen tror att det inte kommer att bli några större förändringar i den nya prognosen.

Sveriges kommuner och regioner (SKR)

SKR presenterade i slutet av september 2019 att regeringen i budgetpropositionen för 2020 har presenterat flera förslag för att ge vuxenutbildningen bättre förutsättningar. Budgetpropositionen för 2020 innehåller flera förslag till förändringar:

- Sänkt krav på medfinansiering. Ändrat krav för kommunernas medfinansiering inom statsbidragssatsningen på regionalt yrkesvux.
- Bättre planeringsförutsättningar. Längre planeringshorisont för statsbidraget genom att kunna planera även för kommande år.
- Högre ersättning för kombinationsutbildningar. Höjd ersättningsnivå för utbildningsplatser som söks i kombination med sfi.
- Studiestartsstödet blir kvar. Studiestartsstödet är en del av studiemedelssystemet som finns för att rekrytera personer med stora utbildningsbehov.

Trender och prognoser

I rapporten *Trender och prognoser 2017* presenterar SCB både dagens arbetsmarknad och

² SOU 2018:71. *Komvuxutredningen: En andra och annan chans – ett Komvux i tiden*.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

framtidsutsikterna för 59 olika utbildningsgrupper. Syftet med beräkningarna är att lyfta fram de obalanser mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft som kan komma att uppstå givet det utbildningssystem och de utbildningsmönster man kan se idag. Både tillgång och efterfrågan på arbetskraft beräknas växa kraftigt fram till 2035. Efterfrågan på personer med examen från en eftergymnasial utbildning beräknas öka mest. För eftergymnasialt utbildade utan fullständig högskoleutbildning tyder prognosen på ett växande överskott på sikt. Samtidigt väntas ett överskott på personer med en högskoleförberedande gymnasial utbildning. Efterfrågan på personer med högst grundskoleutbildning beräknas minska kraftigt under prognosperioden samtidigt som tillgången väntas ligga kvar på ungefär dagens nivå. Detta leder till ett växande överskott av personer med högst grundskoleutbildning.

Prognosen, som sträcker sig till 2035, visar att tillgången på arbetskraft med yrkesinriktad gymnasial utbildning inte kommer att kunna möta den framtida efterfrågan inom flera utbildningsområden. Det finns risk för brist på bland annat utbildade inom bygg, industri och fordon. Det finns även risk för brist på utbildade inom vård och omsorg samt restaurang och livsmedel. Samtidigt som bristen på gymnasialt yrkesutbildade riskerar att förvärras visar SCB:s prognos också att tillgången på arbetskraft med en lärarutbildning inom gymnasieskolans yrkesämnen inte väntas kunna svara mot den framtida efterfrågan.³

Vuxenutbildningens statliga uppdrag

Vuxenutbildningen ska förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier. Vuxenutbildningen ska förmedla sådana kunskaper som utgör den gemensamma referensramen i samhället och som utgår från de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna. Vuxenutbildningen fyller även en funktion för individer i sysselsättning som vill omskola sig, efter fritt val av utbildning och utbildningsinriktning.

Vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och eleverna är individer med mycket olika förutsättningar. Det innebär att elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både till längd och till innehåll. Vuxenutbildningen ska alltid möta varje elev utifrån hans behov och förutsättningar.⁴

Vuxenutbildningen har krav på sig att vara flexibel och individanpassad och till skillnad mot gymnasieskolan har vuxenutbildningen även krav på kontinuerlig utbildning med utbildningsstarter under året. Det förekommer därför en betydande del distansundervisning. Elevgruppen

³ SCB 2017. *Trender och Prognoser 2017*. SCB 2018. *Brist på gymnasialt yrkesutbildade även om 20 år*. Publicerad: 2018-03-05

⁴ Lvux12. Läroplan för vuxenutbildningen: reviderad 2017.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

inom kommunal vuxenutbildning är heterogen och eleverna har väldigt olika förutsättningar och behov, åldern varierar från unga till äldre med olika erfarenheter från tidigare utbildning och arbetsliv. Målgruppen i Östhammars kommun har, liksom i riket, förändrats de senaste åren med en högre andel elever som inte har svenska som modersmål, elever som i många fall har flera skolmisslyckanden bakom sig eller som på andra sätt har behov av en anpassad vuxenutbildning.

Även elevernas syfte och mål med studierna varierar och det förekommer att elever har behov av att kombinera sina studier med utbildning inom andra skolformer eller med arbete. För att utbildningen ska kunna möta denna mångfald och heterogena grupp har flexibilitet och individanpassning länge varit kärnvärden inom vuxenutbildningen.

Vuxenutbildning i Östhammars kommun

Förutom ovanstående statliga uppdrag inom kommunal vuxenutbildning som består av komvux och särsvux där komvux inkluderar sfi, grundläggande kurser samt gymnasiala kurser och särsvux inkluderar grundläggande- och gymnasiala kurser har Östhammars kommuns Vuxenutbildning även uppdrag att driva YH-utbildning och ett KVV-labb, genomföra samhällsorientering för nyanlända och genomföra uppdragsutbildningar inom exempelvis Vård och omsorg.

Organisation

Vuxenutbildningen leds av verksamhetschef och rektor. Rektor ansvarar för vuxenutbildningens verksamheter och är chef för dess personal. Till rektors hjälp finns också en administrativ chef och två utbildningsledare, en Studie- och yrkesvägledare samt en administratör.

Vägen in till studier på vuxenutbildningen går via den studie- och yrkesvägledande funktionen. Vuxenutbildningen i Östhammars kommun har tillgång till en heltid SYV som har sitt kontor centralt beläget i verksamheten. SYV förmedlar på regelbunden basis information från Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsenheten.

Vuxenutbildningen utgör i grunden ett arbetslag/personalstab som inkluderar all personal, både undervisande som administrativ. Personalstyrkan kan sedan delas upp efter yrkesutövning och vidare delas i två grupper, undervisande i grund- och gymnasieämnen samt undervisande inom sfi. In och ur dessa två undergrupper rör sig administrativ personal och pedagoger.

Personal

Av de pedagoger som undervisar i grundläggande teoretiska kurser och/eller gymnasiala teoretiska kurser är samtliga legitimerade. För pedagoger som arbetar som yrkeslärare finns ett undantag från legitimation. Inom sfi har 89 % av lärarna en pedagogisk högskoleexamen.

Förutsättningar

Vuxenutbildningen inrymmer sig på Bruksgymnasiet och delar lokaler, utrustning och personal. Gällande klassrum så är alla utrustade med projektor och ljud. Det finns ett bemannat välutrustat skolbibliotek som vuxenutbildningen delar med gymnasiet. Alla lokaler är lokaliserade i ett

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

plan utan ett behov av att växla mellan våningar. Ett klassrum är extra anpassat för att kunna ta emot elever i rullstol och i den lokalen är borden höj- och sänkbara.

Vuxenutbildningen använder sig av en lärplattform i kommunikationen och undervisningen: It's Learning. Pedagogerna använder digitala såväl som analoga läromedel och för elever finns lånedatorer att tillgå. I de allmänna lokalerna finns ett antal stationära datorer utplacerade. Till detta finns också 42 stycken laptop att låna i undervisningen som sker på plats. Ytterligare digital teknik inköptes under 2018 i form av 25 iPads, även dessa är ämnade att användas i undervisningen på plats. Inläsningstjänst är ett exempel på program som ämnar stödja elever i behov av att få texter upplästa. Pedagogerna utarbetar alternativa undervisningsformer och eget material för att tillrättalägga undervisningen utifrån elevens behov.

Sfi

Sfi syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i det svenska språket. Utbildningen är organiserad i form av tre studievägar om vardera två kurser (1A och 1B, 2B och 2C, 3C och 3D). Sammantaget finns fyra kurser, A–D. Även om en elev kan avsluta sfi efter respektive studieväg och kurs är intentionen att alla elever ska ges möjlighet att studera till och med kurs D. För elever på studieväg 2 och 3 introducerar vuxenutbildningen i kommunen svenska språket i en intro-grupp under två-tre veckor. Detta upplägg ger eleverna en förförståelse och underlättar inträdet i undervisningen. Idag har vi en (1) A-grupp som består av elever med kort eller ingen skolbakgrund. Vidare har vi två B-grupper. En (1) av grupperna är 1B med elever som har kort tidigare skolbakgrund, detta är också andra steget i studieväg 1. Den andra B-gruppen är för elever på studieväg 2 och 3 där eleverna har undervisning motsvarande grundskola eller mer med sig från sitt hemland. Efter våra två B-grupper har vi sedan två C-grupper, varav en (1) är andra steget i studieväg två och den andra, 3C, är första kursen i studieväg tre som sedan avslutas med 3D. På D-nivå har vi således endast en (1) grupp.

Tidigare år, exempelvis 2015, varierande utbildningsbakgrunden mer bland kommunens nyanlända och fler var högutbildade och kunde snabbt gå igenom sfi-utbildningen för att sedan fortsätta på grundläggande och gymnasial nivå. Fler än i dag ägde en god studievana och kunde kombinerade distansstudier med arbete, bland annat i Uppsala. För elever med kortare studiebakgrund är distansstudier ofta en svår utbildningsväg och flertalet blir kvar på plats inom sfi under en längre tid.

Utifrån dialog med Arbetsmarknadsenheten ser kommunen ut att under 2020 ta emot fler nyanlända individer utifrån kategorin vidarebosättningar (kvotflyktingar). Dessa människor befinner sig ofta i ett flyktingläger och väljs ut av UNCHCR. För Vuxenutbildningen är detta ny elevkategori.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Samhällsorientering

Samhällsorientering⁵ är en viktig insats för att på ett strukturerat och systematiskt sätt ge nyanlända information om och möjlighet att diskutera hur det är att flytta till och leva i Sverige.

Samhällsorienteringen finansieras genom schablonersättningen för mottagandet av nyanlända. Från och med 1 januari 2020 höjs schablonen med 3 500 kronor från 142 600 till 146 100 kronor per mottagen nyanländ under 65 år. Højningen görs för att nyanlända ska erbjudas en samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar istället för nuvarande minst 60 timmar. Utökningen av samhällsorienteringen träder i kraft den 1 februari 2020.

Vuxenutbildningen har både elever som läser samhällsorientering på plats i Gimo genom att en samhällskommunikatör reser ut från Uppsala och undervisar i våra lokaler och elever som läser samhällsorientering på plats i Uppsala. Samhällsorienteringen ska ges i ett så tidigt skede som möjligt och därför måste den ges på ett språk som eleven behärskar (ofta modersmål). Det är svårt för mindre kommuner som Östhammar att hålla sig med egna kommunikatörer, bl. a. utifrån personalkostnaden som detta medför och därav finns behov att köpa denna tjänst. Kostnaden per idag är:

- Elevavgift 5,500 SEK per deltagare, exkl. moms för utbildning som genomförs i Uppsala.
- Utbildningskostnad 99,000 SEK, exkl. moms för utbildning på plats i köparens kommun. Kostnaden baseras på 18 elever och gäller oavsett om eleverna är fler eller färre.

Grundläggande nivå

Kurser på grundläggande nivå erbjuds idag på plats utifrån ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Övriga kurser på plats har Vuxenutbildningen, per idag, inte möjlighet att erbjuda och eleverna hänvisas då till att läsa via distans. Vuxenutbildningen har dock via en regional samverkan med länets kommuner möjlighet att köpa in grundläggande kurs som klassrumsundervisning. Till största del sker detta i samarbete med Uppsala kommun och eleven läser då på plats i Uppsala. Under läsåret 2018/19 lästes 114 kurser på plats i Gimo och ytterligare 40 kurser lästes på distans.

Det är hemkommunen som ansvarar för att de individer som vill och har rätt att delta i komvux på grundläggande nivå också får göra det. Kommunen ska utöver detta arbeta aktivt för att nå ut till de personer i kommunen som har rätt att gå utbildningen och motivera dem att delta. Om man har rätt att delta i komvux på grundläggande nivå har man också rätt att delta i sådan

⁵ Förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

utbildning i en annan kommun än sin hemkommun om utbildningen finns där.⁶

Gymnasial nivå

Kurser på gymnasial nivå erbjuds idag på plats utifrån ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, kemi och historia. I samarbete med gymnasiet kan även ytterligare kurser erbjudas. För de elever som önskar läsa kurser på distans har vuxenutbildningen avtal med NTI och KUI. Under läsåret 2018/19 lästes 309 kurser på plats i Gimo och ytterligare 423 kurser lästes på distans.

Det är hemkommunen som ansvarar för att de individer som vill och har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå också får göra det. Kommunen ska utöver detta arbeta aktivt för att nå ut till de personer i kommunen som har rätt att gå utbildningen och motivera dem att delta. Om man har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå har man också rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hemkommun om utbildningen finns där.⁷

Särskild utbildning för vuxna

Särskild utbildning för vuxna är en skolform inom vuxenutbildningen som riktar sig till personer som är 20 år eller äldre med en utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada. På Vuxenutbildningen i Östhammars kommun benämns Särsvux som Lärsvux. Särskild utbildning för vuxna erbjuds på grundläggande och gymnasial nivå och ska motsvara den utbildning som ges i grundsärskolan respektive gymnasiesärskolan.

En central målsättning för särskild utbildning för vuxna är att den ska vara individanpassad och flexibel. Målet som anges i skollagen är att utgångspunkten för utbildningen ska vara anpassad till den enskilda elevens behov och förutsättningar.

Enligt skollagen ska varje kommuninvånare som är bosatt i landet rätt att delta i grundläggande särsvux om den saknar kunskaper som utbildningen avser att ge, samt har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Kommunen ska aktivt verka för att nå och för att motivera dem att delta i utbildningen. Vidare framkommer att kommuninvånare som enligt ovanstående har rätt till utbildningen och önskar delta i den, även får det. Kommunen ska även erbjuda gymnasial särsvux som motsvarar behov och efterfrågan. Vuxenutbildningen ska informera om möjligheterna till gymnasial särsvux och verka för att vuxna som uppfyller lagkraven deltar i sådan utbildning.⁸

En elev som läser särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå kan söka in vid folkhögskolan där kurserna anpassas till elevernas förmåga. En elev som läser särskild utbildning

⁶ Skollag (2010:800). 20 kap.

⁷ Ibid. 20 kap.

⁸ Skollag (2010:800) 21 kap.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

för vuxna kan läsa vidare på komvux. Eleverna erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Regionalt yrkesvux

Regionalt yrkesvux är regional samverkan mellan minst tre kommuner för planering och genomförande av yrkesinriktad vuxenutbildning inom komvux och särvux på gymnasial nivå. Östhammars kommun samverkar här med Uppsala, Tierp, Håbo, Heby, Knivsta och Enköping (se utförligare förklaring nedan).

Syftet är att öka utbudet av utbildningar för den enskilda individen och att arbetsmarknadens behov i de samverkande kommunerna tillgodoses. Utbildningen ska därför planeras under medverkan av arbetsgivare, organisationer och branscher som finns företrädade i de samverkande kommunerna. Även Arbetsförmedlingen och den aktör som har ett regionalt utvecklingsansvar i länet eller länen ska medverka i planeringen av utbudet av utbildningarna.

Kommunala huvudmän i samverkan kan söka statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Det finns tre statsbidrag att söka för yrkesutbildning inom komvux och särvux på gymnasial nivå: Yrkesvux, Lärlingsvux och Yrkesförarutbildning.

Inom yrkesvux utbildar Vuxenutbildningen i Östhammar idag på plats undersköterskor, vårdbiträden, elevassistenter, barnskötare och kockar. Övriga yrkesvuxutbildningar köper vuxenutbildningen in från externa utbildningsanordnare (NTI och KUI), samt genom att köpa platser i andra kommuner.

Teknikcollege

Vuxenutbildningens YH-utbildning är certifierad av Teknikcollege och verksamheten deltar både på lokal och på regional nivå. Genom Teknikcollegecertifiering ges utbildningen en kvalitetsstämpel och borgar för god utbildningskvalitet.

Vård- och omsorgcollege

Vuxenutbildningens undersköterske- samt vårdbiträdesutbildningar är certifierade av Vård- och omsorgcollege och verksamheten deltar både på lokal och på regional nivå. Genom Vård- och omsorgcollegecertifiering ges utbildningen en kvalitetsstämpel och borgar för god utbildningskvalitet.

Kraft- Värme- och Ventilationslaboratorium

Målet med KVV-labbet är att regionen ska kunna erbjuda utbildningsanordnare och företag ett professionellt modernt labb som ska kunna ge en praktisk och pedagogisk systemförståelse och grundkunskap inom fram för allt området Kraft, Värme- och Ventilation. Projektgruppen (med representanter från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB), Forsmarks kraftgrupp AB (FKA), Sandvik Coromant AB, Teknikcollege Uppland och Vattenfall Värme) ansåg att det i första hand skulle byggas upp ett labb för inriktningen Kraft och Värme samt Styr- och Reglerteknik vilket har skett. Enligt nämndbeslut åtog sig Östhammars kommun och där BUN huvudmannskapet för satsningen. Vuxenutbildningen fick det operativa ansvaret. Labbet invigdes hösten 2016.

I dokument "Underlag för införande av ett Kraft-, Värme- och Ventilationslabb (KVV-labb) i Östhammars kommun" från 2015, framgår att beräkningarna utgår från en driftbudget på 840

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

tkr. Representanter från projektgruppen tog fram underlaget. Risken att labbet inte hyrs ut som planerat, att intäkterna blir lägre än beräknat såg BUN som en hanterbar risk.⁹

Driftbudget	tkr
Intäkt labbhyra (420 tim/år, 2000 kr/tim)	840
Lokalhyra	-210
Personal (drift och underhåll)	-300
Öv kostnader (service labb m.m.)	-200
Kapitalkostnader	-130

Sedan starten 2016 har labbet hyrts ut i mindre utsträckning än beräknat trots marknadsföring och direktkontakt med de företag och utbildningsanordnare som ställde sig positiva till uppbyggnaden av labbet. Bland annat har det framförts att prisnivån är för hög. Detta har justerats utifrån undersökning vad liknande utbildningar kostar och de faktiska kostnaderna. Ett nytt avtal med FKA är framtaget där priserna är justerade. KVV-labbet används i dag bland annat i YH-utbildning Processtekniker och för gymnasieskolans El- och energiprogram med inriktning automation.

Yrkehögskola – Processtekniker

Det finns idag en brist på arbetskraft med kvalificerad yrkeskompetens vilket utgör hinder för företag, och därmed Sverige, att växa och skapa fler arbetstillfällen. Regeringen satsar därför på fler utbildningsplatser inom yrkehögskolan. Förslaget syftar till en bättre kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden. Det ger fler människor möjlighet att vidareutbilda sig inom ett yrke eller omskola sig till ett nytt yrke.

Östhammars kommun med Vuxenutbildningen som ansvarig huvudman ansökte i augusti 2017 om att få starta en YH-utbildning Processtekniker. Utbildningen ska bidra till arbetskraft lokalt och i regionen i stort. Utbildningen är väl förankrad i styrgruppen som består av representanter från näringslivet i kommunen som Sandvik Coromant AB, FKA, SKB och Österby gjuteri (Österby gjuteri valde att avsluta sin medverkan utifrån att utbildningen inte sågs passa tjänster i deras verksamhet). Regionala aktörer är Holmen Paper, Uppsala Värme och Fresenius Kabi (Fresenius Kabi valde att avsluta sin medverkan utifrån att man inte ansåg sig få tillbaka motsvarande nedlagd arbetsprestation i form av nyanställningar från utbildningen).

Den del av utbildningen som Vuxenutbildningen tillsammans med Gimo Utbildning AB (GUAB), bedriver på plats, uppskattas idag vara ca 80 % (285 poäng av 350 poäng). De kurser

⁹ Barn- och utbildningskontoret. Kraft- Värme- och Ventilationslaboratorium (KVV-labb). 2015-08-21

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

som inte kan bedrivas av Vuxenutbildningen eller GUAB tillhandahållas genom andra privata aktörer som Teknikutbildarna. Dessa kurser ges även de på plats i Gimo. Hösten 2018 startade omgång ett med 23 elever. Av dessa går 19 kvar som beräknas vara klara med utbildningen vt 2020. Hösten 2019 startade en omgång med 19 elever som beräknas vara klara med utbildningen vt 2021.

Utbildningen är på 70 veckor och 350 poäng (en (1) utbildningsdag motsvarar en poäng).

Genom statsbidrag får verksamheten rekquirera 132 300 kr per studerande för en helt genomförd utbildning. Det maximala antal elever vuxenutbildningen kan rekquirera för uppgår till 20 studerande. Då kostnaden för utbildning till stor del kvarstår oavsett elevantal är budgeteringen gjord utifrån hel klass och uppgår då till 2 646 000 kr. Kostnaden för den utbildning som vuxenutbildningen idag anordnar uppgår till 3 444 396 kr.

Yrkehögskoleutbildningen till Processtekniker är en avancerad utbildning som historiskt sett resulterat i en hög grad av anställning för de elever som avlagt examen.

Förändringar inom vuxenutbildningen nu och framöver

Vuxenutbildningen har genomgått stora förändringar under de senaste åren. Nya lagar och förordningar för vuxenutbildningen började gälla 2012 och en egen läroplan infördes samma år tillsammans med ny betygsskala, nya kursplaner och kunskapskrav. Dessutom har den gymnasiala vuxenutbildningen påverkats av de förändringar som infördes 2011 för gymnasieskolan när det gäller bland annat ämnesplaner och krav för gymnasieexamen. År 2016 upphörde utbildning i svenska för invandrare som egen skolform och kraven på huvudmännen skärptes när det gäller studie- och yrkesvägledning och individuella studieplaner. Vuxenutbildningen har också fått en allt viktigare roll när det handlar om att utbilda allt fler nyanlända med varierande utbildningsbakgrund och yrkeserfarenhet, vilket ställer större krav på flexibla och individanpassade lösningar när det gäller undervisning och utformningen av utbildningen.

Parallellt med ökade krav har regeringen initierat reformer som kommer att öka volymerna av studerande inom vuxenutbildningen. Alla vuxna ska ha rätt till studier på Komvux från 2017 vilket innebär över 50 000 nya utbildningsplatser på den kommunala vuxenutbildningen komvux och yrkesvux, yrkehögskolan, folkhögskolor samt universitet och högskolor. Därtill har ett nytt rekryterande studiestartstöd införts för att få dem som idag står långt ifrån arbetsmarknaden att återuppta sina studier. Sedan 2017 har ett flertal lagändringar skett som påverkat verksamheten. Det pågår även ett flertal statliga utredningar som kan komma att påverka verksamheten.

Rätt till Komvux

Rätt till behörighetsgivande Komvuxutbildning (Rätt till Komvux) infördes den 1 januari 2017. Ändringarna innebär att en utökad rätt att delta i Komvux på gymnasial nivå har införts. Kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå har tagits bort. I dag finns en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

till nybörjare eller till utbildning inom yrkeshögskolan. Hemkommunen ansvarar för att erbjuda utbildning eller betala för den i annan kommun eller landsting. Om det finns flera alternativa utbildningar för grundläggande behörighet bestämmer hemkommunen vilken utbildning som ska erbjudas. För att öppna dörrar i utbildningssystemet och möjliggöra en omställning och livslångt lärande har regeringens satsningar utökats på vuxenutbildningen genom att ca 530 miljoner tillförs kommunerna/år via det generella statsbidraget för satsningen på rätt till komvux.¹⁰

Förändringarna påverkar individens rätt till utbildning och därmed även vuxenutbildningens skyldigheter att anordna utbildning. Förändringarna har även skapat möjligheter för Östhammars kommun att satsa på en mer individuell, flexibel och generös vuxenutbildning än den som erbjöds tidigare.

Med bakgrund av de senaste årens ökning av asylsökande och nyanlända till kommunen har etableringsuppdragets målgrupp ökat, vilket i sin tur återspeglar antalet nyanlända i behov att studera inom behörighetsgivande vuxenutbildning. Det samma gäller flertalet av de nyanlända eleverna som i dag läser på gymnasiet språkintruktionsprogram (IMS) och inte har fullföljt en utbildning motsvarande grundskolan innan de kom till Sverige. Eleverna med låg utbildningsnivå kommer att behöva studera klart, alternativt påbörja och avsluta sin utbildning inom komvux, eftersom det är mycket troligt att de inte kommer att hinna fullfölja en utbildning inom gymnasieskolan.¹¹

Regionalt yrkesvux

Den nya ordningen för regional yrkesvux innebär att kommuner ska samarbeta om yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) och ett statsbidrag har införts, med bland annat villkoren att:

- Minst tre kommuner samverkar vid planering och genomförande av utbildningen. Här inom Upplands kommuner i samverkan (ReSam)¹²
- Utbildningsutbudet ska planeras efter samråd med Arbetsförmedlingen och den aktör som har ett regionalt utvecklingsansvar i länet eller länen. Syftet är att utbildningarna i

¹⁰ Regeringen tillförde 534,3 miljoner kronor för 2017 (54 kr/kommuninvånare) och beräknade att 530 miljoner skulle överföras för 2018 och 2019. För 2020 och åren därefter beräknas 532 miljoner överföras för samma ändamål. SKL: *Budgetpropositionen för år 2017 och höständringsbudgeten för år 2016.*

¹¹ Elever som anländer till Sverige i de övre tonåren hinner i vissa fall inte slutföra utbildningen inom språkintruktionsprogrammet innan de rätten att påbörja en utbildning i gymnasieskolan upphör från och med det andra kalenderhalvåret det år individen fyller 20 år.

¹² Ett samverkansavtal är framtaget inom ReSam. Avtalet innebär utökad samverkan mellan de åtta kommunerna: Enköpings kommun, Heby kommun, Häbo kommun, Knivsta kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Älvkarleby kommun och Östhammars kommun. Samverkan syftar till att erbjuda regionens vuxna medborgare ett relevant utbildningsutbud inom hela vuxenutbildningen men framförallt gällande yrkesutbildning. Avtalet syftar även till att optimera resursanvändningen, öka kostnadseffektiviteten samt möta regeringens krav på ökad regional samverkan inom vuxenutbildningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

högre utsträckning ska motsvara de behov av kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden inom en region.

- För att få statsbidrag ska kommunerna erbjuda utbildningen som sammanhållna yrkesutbildningar och vid behov som enstaka kurser.
- Kommunerna ska själva finansiera motsvarande utbildningsplatser i minst samma omfattning som de får statsbidrag för.

Vuxenutbildningen i Östhammars kommun har möjlighet att rekquirera 25 platser á 75 000 kr, samt 55 platser á 35 000 kr för 2020. För att rekquirera ovanstående statsbidrag behöver Östhammars kommun medfinansiera motsvarande antal platser i form av kommunala medel.

De samverkande kommunerna inom ReSam har rätt att tillsammans redovisa sin produktion av gymnasiepoäng vilket kan innebära att några kommuner överproducerat och några underproducerat. Om inte Vuxenutbildningen i Östhammars kommun kan påvisa en motprestation motsvarande att en (1) statsbidragsfinansierad utbildningsplats kompenseras av en (1) kommunalt finansierad kan heller inte fullt statsbidrag lyftas.

På Vuxenutbildningen i Östhammars kommun anordnas utbildningar inom Vård- och omsorg (Undersköterskeutbildning, USK) och ht 2017 startade yrkesutbildning inom Restaurang- och livsmedel. Utbildningarna utökades ht 2019 med Barnskötare/elevassistent och kombinationsutbildning kock. Vuxenutbildningen i Östhammar erbjöd även utbildning elektriker som inte startade på grund av för få ansökningar. Utbildningarna finansieras med beviljat statsbidrag (beskrivet ovan) med motsvarande antal platser och möjliggörs genom ett nära samarbete med Bruksgymnasiet.

Det finns tydliga behov inom andra branscher och Vuxenutbildningen får förfrågningar om det finns möjlighet att starta utbildningar. Senaste förfrågan handlade om det var möjligt att starta vidareutbildning för elektriker – inom industriautomation (förfrågan från Industriarbetsgivarna i samråd med ETG), m.fl., men där ser Vuxenutbildningen inte att behovet kan tillgodoses utan ytterligare finansiering. Även andra behov i kommunen har framkommit.¹³ Fler möjligheter till yrkesutbildningar skulle framöver kunna anordnas i egen regi i samarbete med Bruksgymnasiet och andra utbildningar behöva upphandlas från extern part.

Införande av ett studiestartsstöd

Målgrupp för studiestartsstödet¹⁴ är personer i åldern 25-56 år som har kort tidigare utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. För att tillhöra målgruppen ska personen ha varit arbetslös och anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen under minst sex månader. Stödet ska vara ett

¹³ Se *Arbetsmarknadspolitisk överenskommelse 2017-2020*, s. 8 samt *Tillväxtstrategi Östhammars kommun 2020*.

¹⁴ Lag (2017:527) om studiestartsstöd. Syftet med lagen är att öka rekryteringen till studier bland personer med stort utbildningsbehov, för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

redskap som kommunerna kan använda inom ramen för deras befintliga uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning. Om kommunerna väljer att använda sig av stödet ska kommunerna i nära samarbete med Arbetsförmedlingen och efter synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen ta fram riktlinjer för hur stödet ska användas. Varje kommun som anmält intresse för att använda sig av stödet får en årlig resursram för studiestartsstödet och stödet lämnas i mån av tillgängliga medel.¹⁵

På väg – mot starkt kvalitet och likvärdighet inom Komvux för fler elever med svenska som andraspråk (KLIVA)

Utredningen KLIVA har redovisat uppdraget att utreda hur utbildning kan erbjudas för nyanlända som omfattas av s.k. utbildningsplikt. Utredningen har haft i uppdrag att utreda och föreslå hur det kan säkerställas att kommuner erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända som ska ta del av sfi och annan utbildning enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Den s.k. utbildningsplikten är en del av en ny reglering. Den aktuella målgruppen omfattas emellertid även sedan tidigare av långtgående rättigheter till studier på sfi och grundläggande vuxenutbildning eftersom de saknar de kunskaper som ska uppnås där. Utredningens förslag syftar till att konkretisera hur utbildningen för denna målgrupp ska utformas. Förslagen innebär dock ingen ändrad målgrupp, något ändrat innehåll eller ändrad ansvarsfördelning i jämförelse med vad som i dag gäller för de som omfattas av utbildningsplikten.

Däremot kan ett framgångsrikt genomförande av förslagen kräva att utbildningen organiseras på ett annat sätt än vad som faktiskt görs idag. Förslagen om garanterad undervisningstid och plan för utbildningen är sådana exempel. De kurser som är aktuella att läsa inom ramen för en sammanhållen utbildning ska i grunden vara anpassade till målgruppen och målgruppsanpassningen kan förstärkas i kommunens planering av genomförandet, båda vad gäller nationella kurser och orienteringskurser. Denna anpassning kan komma att kräva organisatoriska omställningar av vuxenutbildningen.

I detta bedömer utredningen att en översyn av hur den statliga schablonersättningen för flyktningmottagande hanteras och fördelas bör genomföras. Detta främst med fokus på kommunens ansvar för utbildningen i sfi och annan utbildning i komvux för nyanlända vilket blir ett led i att säkerställa att medelstillelningen är adekvat.

I ett remissvar ställer sig Östhammars kommun överlag positiv till utredningen och utredningens förslag. Samtidigt finns det några förslag som ökar kostnaderna och innebär stora organisatoriska svårigheter för kommunen. Östhammars kommun välkomnar en höjning av schablonersättningen men ser samtidigt en fara i att de ökade kostnaderna, som förslagen innebär, inte kompenseras fullt ut utan skjuts över på kommunerna.

¹⁵ Regeringens proposition 2016/17:158 *Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd.*

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Utbildningsplikt

Andelen individer i etableringsprogrammet som omfattas av utbildningsplikt ökar och var i april 2019 ca 45 % av samtliga deltagare (nationellt). Utifrån det rådande läget med omorganisation har Arbetsförmedlingens kontor tagits bort från Gimo och många tjänster har omarbetats. I detta har dialogen med Arbetsförmedlingen av förklarliga skäl försvårats och i nuläget har verksamheten svårt att ta fram motsvarande siffror för kommunen.

Ökningen av utbildningsplikten är en samhällstrend som idag nödvändiggör en ny syn på vuxenutbildningen som kommer att utbilda en ny och växande kategori av elever. Sedan etableringsreformen 2010 har kommunerna endast haft kravet på sig att erbjuda sfi och samhällsorientering till de nyanlända tidigt i etableringsprogrammet och övriga aktiviteter har varit Arbetsförmedlingens ansvar. Genom utbildningspliktens hastiga införande utmanas dock kommunernas organisation och kompetens när det gäller att möta nyanlända kortutbildade i ökad omfattning och även i ämnen som man tidigare inte erbjudit de nyanlända förrän individen kunnat göra sig förstådd på svenska.

Vuxenutbildningen menar att förslaget innebär en stor organisatorisk utmaning som också innebär ökade kostnader för Östhammars kommun.

Garanterad undervisningstid

Elever som omfattas av utbildningsplikt ska garanteras en undervisningstid på 23 h per vecka över en fyraveckorsperiod. Idag läser elever i vuxenutbildningen sfi motsvarande 15 h per vecka. I och med förslaget ska härtill elever som omfattas av studieplikt läsa ytterligare 8 h per vecka. Dessa studier ska förutom svenska för invandrare innehålla orienteringskurser, samt kurser på grundläggande och gymnasial nivå utifrån elevens behov.

Eftersom efterfrågan på kurser på grundläggande nivå varit liten har det inte varit nödvändigt med ett brett utbud.

Enligt nationella antaganden kommer andelen vidarebosättningar, även kallade kvot-flyktingar, att öka under de kommande åren. Detta är en kategori människor som behöver mötas av ett nytt sätt att utbilda nyanlända med kort tidigare utbildning. Här kommer sfi i kombination med yrkesutbildning att spela en stor roll, samt förmågan att organisera väl fungerande orienteringskurser.

För att förslaget ska fungera på det sätt som KLIVA-utredningen avsett menar Vuxenutbildningen att det med stor sannolikhet kommer att krävas anpassningar av undervisningen som medför ett nytt åtagande och är kostnadsdrivande.

Utbildningsplan

Utbildningsplan för sammanhållen utbildning är ett förslag som innebär ett nytt krav av planeringen på huvudmannanivå. Initialt krävs det en insats för att arbeta fram utbildningsplanen som på huvudmannanivå ska fastställa den sammanhållna utbildningens syfte, innehåll, organisation och längd. Upprättande av utbildningsplanen kräver en målgruppsanalys för att fastställa vilket utbud som är lämpligt och ett samråd med olika aktörer om vad som i övrigt kan ingå i utbildningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Förslaget om krav på utbildningsplan för sammanhållen utbildning innebär en författningsreglerad skyldighet för kommuner som inte finns idag och kan därför i viss mån anses begränsa den kommunala självstyrelsen.

Bedömning om stöd och andra insatser för individanpassning

KLIVA-utredningen bedömer att kurator och specialpedagog bör prioriteras när huvudmannen fattar beslut om resurser i sammanhållen utbildning, utbildningsplikt. Idag är en egen elevhälsa inte obligatorisk för vuxenutbildningen och det innebär att utredningen föreslår en åtgärd som tillskjuter verksamheten utvidgade personalkategorier och en ökad personalkostnad.

Vuxenutbildningen menar att förslaget innebär en stor organisatorisk utmaning som också innebär ökade kostnader för kommunen.

Utökad schablonersättning

Från och med 2018 har schablonersättningen utökats och i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar regleras kostnader för sådan kommunal vuxenutbildning som särskilt anpassats för utlänningar som omfattas av 14§ förordningen (2017:820), det vill säga etableringsprogrammet.

Sedan 1 januari 2018 höjdes schablonersättningen med 4 800 kr per individ och sedan 2019 med ytterligare 6 600 kr per individ. Det innebär sammantaget och med anledning av utbildningsplikten en höjning av schablonersättningen till kommunen med 11 400 kr per individ. Hela schablonbeloppet är på motsvarande 142 600 kr per individ för 2019.

Utredningen redovisar kostnaden för elever som omfattas av utbildningsplikt utifrån enkätundersökningar i 10 kommuner. Den undersökningen visar att kostnaden för en elev som omfattas av utbildningsplikt varierar från 135 200 kr per år till 65 300 kr per år.

Vuxenutbildningen välkomnar en höjning av schablonersättningen och efterfrågar en tydligare styrning samt spårbarhet av dessa medel och att bidraget i stor omfattning riktas direkt till vuxenutbildningen. Vi anser att det är av yttersta vikt att alla förslag i KLIVA-utredningen finansieras fullt ut.

Yrkesvux i kombination med sfi/sva

Det finns ett behov av yrkesutbildningar inom komvux i kombination med sfi och svenska som andraspråk (sva). Många personer inom vuxenutbildningen är utlandsfödda och antalet elever som söker dessa kombinationsutbildningar ökar. Här återfinns en allt större del av vuxenutbildningens målgrupp.

Vuxenutbildningen i Östhammars kommuns ser, liksom SKR¹⁶, att anpassade yrkesutbildningar för personer som ligger på sfi-nivå i språkkunskaper är mycket kostsamma. Vi ser t.ex. ett ökat behov av språkstöd i klassrummet. Statsbidraget för yrkesvux täcker inte kommunens kostnader för yrkesutbildning i kombination med sfi/sva. Det gäller i synnerhet för utbildningar som

¹⁶ SKL. "Kostnader för yrkesvux i kombination med sfi/sva. En pilotundersökning", 2019.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

berättigar till den lägre bidragsnivån (35 000 kronor), som exempelvis vård- och omsorg, barnskötare och elevassistent.

En andra och en annan chans – ett Komvux i tiden, SOU 2018:71

Utredningen, *En andra och en annan chans – ett Komvux i tiden*, har haft i uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller komvux och särvux. Skollagen förtydligas så att det framgår att komvux även utgör en del i arbetsmarknadens kompetensförsörjning och förberedelser till fortsatta studier.

Förslaget innebär sammanfattat för vuxenutbildningen i kommunerna att:

- Urvalsreglerna till komvux på gymnasial nivå ändras så att det inte längre är den med minst utbildning som automatiskt ska ha förtur vid urval, utan individer med störst behov av utbildningen.
- Gymnasieskolans sex högskoleförberedande program slås ihop inom komvux till tre bredare studieområden och gymnasiearbetet ersätts av ett bredare komvuxarbete.
- Särvux blir en del av komvux och byter namn till särskild utbildning.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning ges ökade möjligheter till fortsatt utbildning efter särvux.
- Betygsskalan för grundläggande komvux, sfi och grundläggande särvux förenklas.

Vuxenutbildningens verksamhetslednings reflektioner

Utredningen *Vuxenutbildningen i Östhammars kommun utifrån ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv* visar att vuxenutbildningen har förändrats och förväntas framöver möta allt fler behov. Vuxenutbildningen är avgörande för att klara kompetensförsörjningen och för nyanländas etablering i arbetslivet. Utbildningsformen är också av stor betydelse för unga som lämnar gymnasieskolan utan fullständiga betyg och för de arbetslösa som har behov av utbildning för att komma in på arbetsmarknaden. Även för dem som av olika anledningar vill eller behöver byta yrke har vuxenutbildning en viktig roll. Vuxenutbildningen har de senaste åren fler elever än tidigare inom främst sfi och yrkesvux.

För att kunna svara upp mot dessa förväntningar behöver förutsättningarna för verksamheten förändras och uppdragen tydliggöras. En annan typ av medfinansiering som inte är lika statsbidragsberoende är önskvärd och skulle kunna skapa bättre planeringsförutsättningar och bättre möjlighet att följa intentionen med vuxenutbildningen, som ska vara (än mer) flexibel, kunna utöka volymerna efter behov och samtidigt genomföra en ökad bredd av yrkesutbildningar.

Vuxenutbildningen i Östhammars kommun ser ett ökat behov av tillgång till stödinsatser under studierna som exempelvis elevhälsa och studiehandledare på modersmål. Med fler elever på sfi och fler elever med bland annat psykisk ohälsa, NPF-problematik och tidigare skolmisslyckanden bakom sig ställer det krav på betydande anpassningar. Vi ser att dessa individer har svårighet med att klara studier på distans och vi skulle därför behöva utöka våra gymnasiala

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

kurser på plats för att målgruppen ska kunna fullfölja utbildningen och nå en gymnasieexamen.

Konsekvens av budgetram 2020

Vuxenutbildningen kommer 2020 att presentera en budget i balans.¹⁷ För att göra detta möjligt behöver verksamheten göra en nedskärning utifrån personalantal redan från januari 2020 och denna nedskärning riskerar att komma förstärkas inför läsåret 2020/21 beroende på ekonomisk trend under första halvåret 2020. En förstärkt nedskärning innebär att flera verksamheter inom vuxenutbildningen riskerar att försvinna och vuxenutbildningen tappar bredd och produktion.

Konsekvensen av en nedskärning i budgeten för inköp av kurser innebär inte endast att Vuxenutbildningen riskerar att bryta mot uppsatta lagkrav¹⁸ utan även att färre beviljade kurser ger färre genomförda poäng och det innebär att verksamheten får en lägre intäkt i form av statsbidrag. Det är i detta mycket viktigt att vara medveten om att statsbidragen kommer genom våra breda utbildningssatsningar på plats och distans. En budget i balans fordrar således att vi fortsatt producerar kurser och utbildningar med en bred variation.

En ytterligare konsekvens av kommande personella nedskärningar är att verksamheten får svårt att möta den elevgrupp som Arbetsmarknadsenheten spår kommer att öka. Elever med kort eller ingen skolbakgrund samt med funktionsnedsättning är en stor utmaning att hantera då dessa elever kräver att utökat stöd i undervisningen.

¹⁷ Bakgrund budget 2017-2020: Inför 2017 beviljades vuxenutbildningen en budgetram på 8 948 000. Inför 2018 beviljades vuxenutbildningen en ökning på 161 000 kr, vilket gav en budgetram på 9 109 000 (uppräknings med 1,8 %). Inför 2019 beviljades vuxenutbildningen en ökning på 116 000 kr, vilket gav en budgetram på 9 225 000 (uppräknings med 1,3 %). Inför 2020 beviljades vuxenutbildningen en ökning på 92 000 kr, vilket gav en budgetram på 9 317 000 (uppräknings med 1,0 %).

¹⁸ Skollag (2010:800). 20 kapitlet 10–11 §§, 19–20 §§ samt 3 kapitlet 2 § förordningen om vuxenutbildning.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Referenser

Arbetsförmedlingen 2019a. *Utbildningsplikt för deltagare med kort utbildning i etableringsprogrammet. Återrapport. Af-2019/0022 4627 Dir. 2017:20. Tilläggsdirektiv till Delegationen för unga till arbete.*

Arbetsförmedlingen 2019b. *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2019 Uppsala län Prognos för arbetsmarknaden 2019-2020.*

Dir. 2017:21. *En väl anpassad vuxenutbildning.*

Dir. 2017:125. *Tilläggsdirektiv till Komvuxutredningen.*

Ds. 2019. *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom Komvux för fler elever med svenska som andraspråk (KLIVA)*

Förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Förordningen (2009:131) om utbildning inom yrkeshögskolan som uppdragsutbildning.

Förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

Förordningen (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd.

Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen.

Förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

Förordningen (2017:532) om studiestartsstöd.

Lag (2017:527) om studiestartsstöd.

Lärarnas Riksförbund 2017. *Låt kvalitet gå före pris i vuxenutbildningen – en rapport om vuxenutbildningens utmaningar.*

Prop. 2009/10:165. *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet.*

Prop. 2016/17:5. *Rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux.*

Prop. 2016/17:158 *Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd.*

SCB 2017. *Trender och Prognoser 2017.*

SCB 2018. *Brist på gymnasialt yrkesutbildade även om 20 år. Publicerad: 2018-03-05*

Skolinspektionen 2018. *Kvalitetsgranskning sfi 2018. Dnr. 400-2016:699.*

Skolinspektionen 2019. *Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå – granskning av huvudmäns och rektorers arbete med flexibilitet och individanpassning. Dnr. 2017-10217.*

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

SKR. 2019. *Kostnader för yrkesvux i kombination med sfi/sva. En pilotundersökning.*

Skollagen (2010:800).

Skolverket. 2016. *Redovisning av uppdrag om uppföljning av sysselsättning efter avslutade studier inom kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare.* Dnr 5.1.3-2016:01370.

Skolverket 2019. *Betyg och studieresultat i vuxenutbildningen.*

Skolverket 2019. *Elever, kursdeltagare och studieresultat i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning år 2018.* Dnr: 2018:01723.

SOU 2018:71. *En andra och en annan chans – ett komvux i tiden.*

Östhammars kommun. Barn- och utbildningskontoret. 2015. *Kraft- Värme- och Ventilationslaboratorium (KVV-labb).* 2015-08-21.

Östhammars kommun. *Arbetsmarknadspolitisk överenskommelse 2017-2020.*

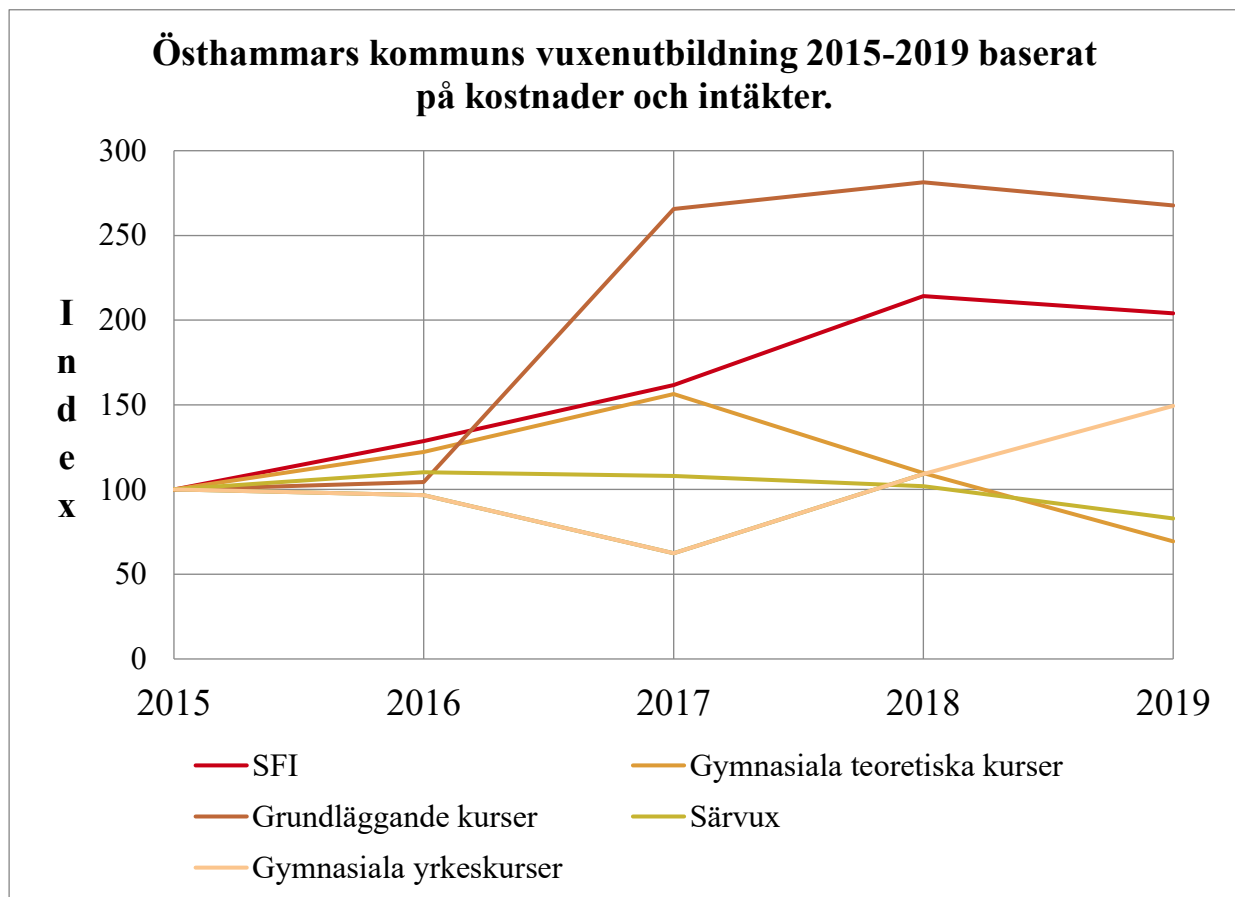
Östhammars kommun. *Tillväxtstrategi Östhammars kommun 2020.*

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

Bilaga 1

Östhammars kommuns vuxenutbildning 2015-2019 baserat på kostnader och intäkter

Trenden nedan har beräknats utifrån kostnader och intäkter under åren 2015 till och med 2019. Underlaget har hämtats ur kommunens ekonomisystem Raindance. Trenderna visar på kostnader i alla poster utom uppdragsutbildning där verksamheten gör intäkter. Även YH visar på en intäkt 2019 vilket inte stämmer då en större kostnad inte var inkommen och bokförd i systemet vid tillfället för inhämtandet av underlaget.

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

År	Utfall tkr	Antal individer	Relativ frekvens	Index
<i>SFI</i>				
2015	1862		100%	100
2016	2394		129%	129
2017	3010		162%	162
2018	3988		214%	214
2019	3799		204%	204
<i>Gymnasiala teoretiska kurser</i>				
2015	1762		100%	100
2016	2152		122%	122
2017	2755		156%	156
2018	1931		110%	110
2019	1223		69%	69
<i>Gymnasiala yrkeskurser</i>				
2015	2092		100%	100
2016	1702		97%	97
2017	1099		62%	62
2018	1923		109%	109
2019	2631		149%	149
<i>Grundläggande kurser</i>				
2015	499		100%	100
2016	521		104%	104
2017	1325		266%	266
2018	1404		281%	281
2019	1336		268%	268
<i>Uppdragsutbildning</i>				
2015	-77		100%	100
2016	-317		412%	412
2017	-199		258%	258

Barn- och utbildningsförvaltningen
Zara Järvström
Magnus Kjellsson

2018	-336		436%	436
2019	-158		205%	205
<i>YH - Yrkeshögskolan</i>				
2015	1137		100%	100
2016	559		49%	49
2017	64		6%	6
2018	316		28%	28
2019	-482		-42%	-42
<i>Särvux</i>				
2015	1008		100%	100
2016	1253		110%	110
2017	1229		108%	108
2018	1160		102%	102
2019	943		83%	83

Kommunledningskontoret
Minnesanteckning

Handläggare:
John Hammar

Minnesanteckningar från ägarsamråd för den gemensamma överförmyndarnämnden

Datum: måndagen den 4 maj 2020

Tid: 17:00-17.30

Lokal: Bergius, Stationsgatan 12 Uppsala och på distans via Teamslänk

Närvarande

Erik Pelling, ordförande kommunstyrelsen, Uppsala kommun
Sara Sjödal, ordförande kommunstyrelsen, Tierps kommun
Jacob Spangenberg, ordförande kommunstyrelsen, Östhammars kommun
Marie Larsson, ordförande kommunstyrelsen, Älvkarleby kommun
Marie Wilén, ordförande kommunstyrelsen, Heby kommun
Ingvar Smedlund, ordförande kommunstyrelsen, Enköpings kommun
Bertil Brunn, ordförande överförmyndarnämnden
Joachim Danielsson, stadsdirektör, Uppsala kommun
Ida Hellrup, förvaltningsdirektör överförmyndarförvaltningen, Uppsala kommun
Peter S:T Cyr, ekonomichef överförmyndarförvaltningen, Uppsala kommun
Ola Hägglund, ekonomidirektör, Uppsala kommun
Maria Ahrgren, avdelningschef kvalitet och planering, Uppsala kommun
Jonas Eriksson, ekonomistrateg, Uppsala kommun
John Hammar, nämndsekreterare, Uppsala kommun

Dagordning

1. Corona- nytt reglemente

Beslut

Ägarkommunerna beslutar att reglementet ska revideras för att tillåta beslut på distans. Överförmyndarförvaltningen tar fram ett förslag på reviderat reglemente som skickas ut till samtliga ägarkommuner för beslut.

Sammanfattning

Nämndens reglemente tillåter i nuläget inte deltagande på distans och behöver därför revideras.

2. Corona-krisledningsnämnd

Beslut

Om värdkommunen fattar beslut om att överta beslutanderätten avseende hela eller delar av verksamhetsområden från gemensam nämnd bör samråd ske med samtliga samverkande kommuner.

Sammanfattning

I samband med att Uppsala kommun aktiverade sin krisledningsnämnd med anledning av Corona blev frågan om övertagande av gemensam nämnds ansvar aktuell. I PM framtaget av Uppsalas kommunjurist framgår att det endast är värdkommunens krisledningsnämnd som kan överta hela eller delar av en gemensam nämnds verksamhetsområden. Det har därför uppstått ett behov av att komma överens om en inriktning kring hur ett eventuellt övertagande ska gå till i händelse av en extraordinär händelse eller höjd beredskap.

3. Verksamhetens förutsättningar och förändrade behov för planperioden

Förvaltningen behöver ett bättre digitalt stöd och det kommer ske ett byte av verksamhetssystem i höst. Detta kommer leda till ökade kostnader med de tas inom befintlig budgetram.

Gruppen vuxna i behov av ställföreträdare fortsätter att öka under 2020. Möjligen i svagare takt än under 2019 men det är för tidigt att prata om ett trendbrott.

Det sker en översyn av reglerna om gode män och förvaltare och utredningen ska slutredovisas i februari 2021. Överförmyndarförvaltningen deltar i en referensgrupp för lagstiftningen.

4. Möjligheter och hinder

Digitaliseringen ger möjligheter till ett nytt arbetssätt och ökad effektivitet på sikt. Förvaltningen blir också bättre rustad för volymökningar.

Den nya lagstiftningen kan komma att leda till bättre förutsättningar för verksamheten.

5. Ekonomi

Beslut

Beslut om budget 2021 och plan 2020-2023 bordläggs till nästa ägarsamråd.

Sammanfattning

Delårsbokslutet visar att kostnaderna minskar lite mer än beräknat på ensamkommandeverksamheten och kansli för 2020.

Förslag på budget 2021 och plan 2022-2023 presenteras. Uppsala föreslår att effektiviseringskravet höjs med 0,5 % till totalt 3%.

6. Rekrytering av ny förvaltningsdirektör

Ida Hellrup meddelar att hon kommer lämna tjänsten som förvaltningsdirektör den 1 juni och hela samrådet gratulerar till den nya tjänsten avdelningschef på Uppsala vatten & Avfall AB.

7. Datum för nästa ägarsamråd

Nästa ägarsamråd äger rum den 8 oktober 2020 i anslutning till Region Uppsalas omvärldsdag. Exakta tider meddelas senare.

Erik Pelling

Kommunstyrelsens ordförande, Uppsala kommun

ED

Kommunledningskontoret
Minnesanteckning

Handläggare:
John Hammar

Minnesanteckningar från ägarsamråd för den gemensamma räddningsnämnden

Datum: måndagen den 4 maj 2020.

Tid: klockan 16:00-17:00

Lokal: Bergius, Stationsgatan 12 Uppsala och på distans via Teamslänk

Närvarande

Erik Pelling, ordförande kommunstyrelsen, Uppsala kommun
Sara Sjödal, ordförande kommunstyrelsen, Tierps kommun
Jacob Spangenberg, ordförande kommunstyrelsen, Östhammars kommun
Patrik Kjellin, ordförande räddningsnämnden
Jan Ulmänder, vice ordförande räddningsnämnden
Lennart Owenius, ledamot räddningsnämnden
Lars-Olof Färnström, ledamot räddningsnämnden
Joachim Danielsson, stadsdirektör, Uppsala kommun
Elisabeth Samuelsson, brandchef Uppsala brandförsvaret
Mikael Lundkvist, ekonomichef Uppsala brandförsvaret
Ola Hägglund, ekonomidirektör, Uppsala kommun
Maria Ahrgren, avdelningschef kvalitet och planering, Uppsala kommun
Jonas Eriksson, ekonomistrateg, Uppsala kommun
John Hammar, nämndsekreterare, Uppsala kommun

Informationsärenden

1. Återkoppling stabskostnader

Vid ägarsamrådet den 22 november 2019 diskuterades stabskostnaderna som Uppsala kommun debiterar räddningsnämnden. Under våren har frågan beretts av värdkommunen och brandförsvarets förvaltningsledning. Vid detta ägarsamråd återrapporterar ekonomidirektör Ola Hägglund vad värdkommunen landat i.

Ekonomidirektör Ola Hägglund redogör vidare för stabskostnaderna som Uppsala kommun debiterar räddningsnämnden. För 2020 debiteras 13 584 tkr, och framöver kommer höjning endast ske med högst 2%.

2. Bokslut 2019

Utfallet för 2019 är att i stort sett samtliga inriktningsmål är uppfyllda. Planeringen för civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap har inte nått lika långt som planerats för att brandförsvaret inväntar statliga direktiv.

Årsredovisningen visar att nämnden 2019 hade ett positivt resultat på 1 871 000 kronor.

3. Corona – så påverkas räddningsnämndens verksamhet

De uttryckande verksamheterna prioriteras och extern utbildning och annan utåtriktad verksamhet är pausad. Endast verksamhetskritiska tillsyner genomförs och remisser samt tillstånd för brandfarlig och explosiv vara påverkas ej.

Hittills har varken sotningsverksamheten eller beredskapen att rycka ut påverkats.

4. Handlingsprogram skydd mot olyckor 2020

Information om nämndens handlingsprogram skydd mot olyckor och nämndens arbete för att öka sin förmåga vid kris, höjd beredskap och krig.

Det finns ett behov av modernare kommunikationsutrustning och en utökad användning av Rakel bland annat för att kunna kommunicera vid störningar i telefoni och för att samarbeta effektivt med angränsande räddningstjänster. Detta finns med som ett önskemål i förslag till budget 2021.

5. Förändringar i lagen om skydd mot olyckor

Tidsplanen har justerats och lagrådsremissen väntas innan sommaren 2020 och ett ikraftträdande vid årsskiftet 2020/2021.

Den stora frågan har varit statens roll och hur fördelningen mellan MSB och Länsstyrelsen ska se ut.

6. Brandvattenförsörjning

De olika kommunernas VA-bolag hanterar frågan om debitering av släckvatten olika. I nuläget debiterar Uppsala Vatten AB för drift och underhåll av brandposter, vilket inte Tierps Energi och Miljö AB och Gästrike vatten AB gör. För att inte Tierps och Östhammars kommuner inte ska drabbas ekonomiskt av detta tar Uppsala kommun kostnaden för brandvatten separat.

Tierps Energi och Miljö AB och Gästrikevatten AB utreder frågan, och brandförsvaret förväntar sig högre kostnader. Brandförsvaret har dialog med Tierps Energi och Miljö AB och Gästrike vatten AB och återkommer till frågan vid höstens ägarsamråd.

7. Lokalförsörjningsplan – aktuella frågor

Separata omklädningsrum för både damer och herrar finns i dagsläget inte på alla stationer men är en prioriterad fråga under 2020.

En ny brandstation planeras i Almunge med byggstart i april 2021. Den nya stationen kommer ha bättre förutsättningar för in- och utryckning samt ha en bättre arbetsmiljö än den befintliga.

Renoveringen av Östhammars brandstation påbörjas inom kort.

Eventuellt kommer en ny brandstation att behöva byggas i Uppsala på grund av utbyggnaden av Södra staden. Det blir i så fall aktuellt runt 2030.

Beslutsärenden

8. Princip för kostnader förknippade med miljöåtgärder för att hantera PFAS-föreningar

Beslut

De tre ägarkommunerna beslutar att ställa sig bakom principen att kostnader för åtgärder som uppstår på grund av PFAS-föreningar orsakade innan den gemensamma nämnden bildades ska hanteras av den kommun där föreningen finns, inte av den gemensamma nämnden.

Sammanfattning

Innan de miljöskaadliga effekterna av PFAS var kända övades det med skum innehållande PFAS vid respektive kommuns övningsplatser. Dessa föreningar är gjorda före 2012, det vill säga innan den gemensamma nämnden bildades. Med bakgrund av detta har behovet av en princip för att hantera saneringskostnader uppkommit.

9. Budget 2021 och plan 2022-2023

Beslut

Beslut om budget 2021 och plan 2020-2023 bordläggs och ett nytt underlag med uppdaterat prisindex för kommunal verksamhet tas fram av Uppsala kommun.

Sammanfattning

På grund av den rådande situationen med Coronaviruset och osäkerheten kring hur detta kommer påverka ägarkommunernas ekonomiska förutsättningar bordläggs budgetbeslutet.

10. Inriktning för samarbete vid extraordinära händelser och höjd beredskap

Beslut

Om värdkommunen fattar beslut om att överta beslutanderätten avseende hela eller delar av verksamhetsområden från gemensam nämnd bör samråd ske med samtliga samverkande kommuner.

Sammanfattning

Vid Totalförsvarsövning 2020 identifierades frågan om hur en gemensam nämnd styrs vid höjd beredskap. I samband med att Uppsala kommun aktiverade sin krisledningsnämnd med anledning av Corona blev frågan åter aktuell. I PM framtaget av Uppsalas kommunjurist framgår att det endast är värdkommunens

krisledningsnämnd som kan överta hela eller delar av en gemensam nämnds verksamhetsområden. Det har därför uppstått ett behov av att komma överens om en inriktning kring hur ett eventuellt övertagande ska gå till i händelse av en extraordinär händelse eller höjd beredskap.

11. Datum för nästa ägarsamråd

Nästa ägarsamråd äger rum den 8 oktober 2020 i anslutning till Region Uppsalas omvärldsdag. Exakta tider meddelas senare.

Erik Pelling

Kommunstyrelsens ordförande, Uppsala kommun

Protokoll konstituerande styrelsemöte

Protokollet avser Gästrike Vatten AB
Sammanträdesdatum 2020-04-29
Plats Per capsulam, via mejl

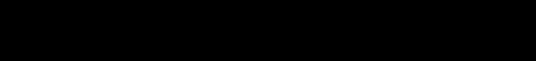
Sekreterare

Gunilla Boström

Ordförande

Niklas Nygren

Justerare

Ulrika Norling

Ledamöter

Niklas Nygren, Ordförande (S)
Inga-Lil Tegelberg, Vice ordförande (S)
Henrik Sundberg, Ledamot (MP)
Torbjörn Jansson (S)
Hans Larsson (C)
Magnus Jonsson (S)
Ulrika Norling (M)
Bo Janzon (M)
Margareta Widén Berggren (S)
Pär-Olof Olsson (M)
Lena Blad, Vd

Frånvarande

Övriga närvarande

Gunilla Boström, Sekreterare

Frånvarande

Mötet öppnades

§10

Val av justerare

Till justerare valdes Ulrika Norling.

§11 **Fastställande av föredragslista**
Föredragningslistan fastställdes.

Beslutsärenden

§12

Styrelsens konstituering

Styrelseledamöter

Gävle kommun - Niklas Nygren, Ordförande (S) Henrik Sundberg (MP)
Hofors kommun – Torbjörn Jansson (S) Hans Larsson (C)
Ockelbo kommun – Magnus Jonsson (S) Ulrika Norling (M)
Älvkarleby kommun – Inga-Lil Tegelberg, Vice ordförande (S) Bo Janzon (M)
Östhammar kommun – Margareta Widén Berggren (S) Pär-Olof Olsson (M)

Ersättare

Gävle kommun – Bjarni Arnason (C)
Hofors kommun – Mari Rasjö (S)
Ockelbo kommun – Lars-Erik Wickberg (C)
Älvkarleby kommun – Hans Wennberg (MP)
Östhammar kommun – Inger Abrahamsson (C)

Lekmannarevisorer

Gävle kommun - Eva-Karin Hamilton (M)
Hofors kommun – Britt Lindgren (C)
Ockelbo kommun – Mats Åstrand (S)
Älvkarleby kommun – Kenneth Holmgren (M)
Östhammar kommun - Ingemar Eriksson (S)

Ersättare Lekmannarevisorer

Gävle kommun – ingen ersättare utsedd
Hofors kommun – Johan Eriksson, (HOP)
Ockelbo kommun – Gunnar Larsson (C)
Älvkarleby kommun – Sonia Nilsson-Ullström (S)
Östhammar kommun – Mats Sjöborg (L)

§13

Firmatecknare**Gästriked Vatten AB:s styrelse beslutade:**

- att inte bemyndiga annan än styrelseledamot eller den verkställande direktören att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening. Den verkställande direktören har därutöver rätt att teckna bolagets firma inom ramen för den löpande förvaltningen.

§14 **Ombud till Gästriked Vatten AB****Ombud**

Gävle kommun - Åsa Wiklund-Lång (S)
Hofors kommun - Diana Blomgren (S)
Ockelbo kommun – Per-Olof Uhrus (C)
Älvkarleby kommun – Camilla Forslund
Östhammar kommun – Jacob Spangenberg (C)

Ersättare

Gävle kommun - Helene Åkerlind (L)
Hofors kommun – Torbjörn Nordström (L)
Ockelbo kommun – Staffan Åkesson (C)
Älvkarleby kommun – Bert-Ola Dahlgren
Östhammar kommun – Lennart Owenius (M)

§15 **Arbetsordning för Gästriked Vatten AB:s styrelse och instruktion för Vd****Gästriked Vatten AB:s styrelse beslutade:**

- att fastställa reviderad Arbetsordning för styrelsen Gästriked Vatten AB där instruktion för Vd och ekonomisk rapportering kvarstår i enlighet med bilaga 1.

Mötet avslutades

Nästa styrelsemöte:

Datum: 11 juni

Plats: Duvbackens reningsverk, Sältavägen 9 Gävle

Tid: kl 09:00-11:45

Protokoll konstituerande styrelsemöte

Protokollet avser Östhammar Vatten AB
Sammanträdesdatum 2019-04-29
Plats Per capsulam, via mejl

Sekreterare

Gunilla Boström

Ordförande

Margareta Widén Berggren

Justerare

Pär-Olof Olsson

Ledamöter

Margareta Widén Berggren, Ordförande (S)
Pär-Olof Olsson, Vice ordförande (M)
Tomas Bendiksen, Ledamot (S)
Inger Abrahamsson, Ledamot (C)
Bo Persson, Ledamot (SD)
Lena Blad, VD

Frånvarande

Övriga närvarande

Gunilla Boström, Sekreterare

Frånvarande

Mötet öppnades

§14

Val av justerare

Till justerare valdes Pär-Olof Olsson.

§15 **Fastställande av föredragslista**

Föredragningslistan fastställdes.

Beslutsärenden

§16

Styrelsens konstituering

Styrelseledamöter

Margareta Widen Berggren, Ordförande (S)

Pär-Olof Olsson, Vice ordförande (M)

Tomas Bendiksen, Ledamot (S)

Inger Abrahamsson, Ledamot (C)

Bo Persson, Ledamot (SD)

Ingen ersättare är utsedd.

Lekmannarevisor

Ingemar Eriksson (S)

Ersättare Lekmannarevisor

Mats Sjöborg (L)

§17

Firmatecknare

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutade:

- att inte bemyndiga annan än styrelseledamot eller den verkställande direktören att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening. Den verkställande direktören har därutöver rätt att teckna bolagets firma inom ramen för den löpande förvaltningen.

§18

Ombud till Östhammar Vatten AB**Ombud** Jacob Spangenberg (C)
Ersättare Anna-Lena Söderblom (M)

§19

Arbetsordning för Östhammar Vatten AB:s styrelse och instruktion för Vd**Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutade:**

- att fastställa förslag till Arbetsordning för styrelsen Östhammar Vatten AB där instruktion för Vd och ekonomisk rapportering kvarstår i enlighet med bilaga 1.

Mötet avslutades

Nästa styrelsemöte:

Datum: 11 juni

Plats: Duvbackens reningsverk, Sältavägen 9 Gävle

Tid: kl 12:30-13:15

Förslag till gemensamma arvodesbestämmelser i Gästrikvatten och dess dotterbolag

Förslag på beslut

- att arvode utgår enligt Arvodesbestämmelser i Gästrikvatten och dess dotterbolag, Bilaga 1,
- att arvode utgår från det konstituerande mötet efter ordinarie bolagsstämma.

Ärendebeskrivning

Inom Gästrikvatten koncernen med sex ingående bolag har flera olika arvodesreglementen tillämpats. En översyn av regelverket och bestämmelserna i samtliga bolag inom Gästrikvatten koncernen har skett under 2019. Det har klarlagts att det aktiebolagsrättsligt är respektive bolags stämma som beslutar om arvoden för bolagets styrelse.

På ägarsamrådet i december 2019 förordade samtliga ägarkommuner att ett koncernövergripande arvodesreglemente skulle tas fram. Ett koncernövergripande arvodesreglemente ska stödja styrelsearbetet inom koncernen och ge en transparent och enhetlig hantering.

Ärendet anmäls till fullmäktige i Hofors och Östhammar då beslutet ersätter tidigare beslut om att respektive dotterbolag ska följa kommunens arvodesreglemente.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Arvodesbestämmelser i Gästrikvatten och dess dotterbolag

Arvodesbestämmelser i Gästrike Vatten och dess dotterbolag

Rätt till arvode

1 § Styrelseledamöter (ledamöter), styrelsesuppleanter (suppleanter) och lekmannarevisorer i Gästrike Vatten AB (moderbolaget) och dess dotterbolag har rätt till arvode enligt bestämmelserna i detta reglemente.

Arvoderingen av ett uppdrag enligt första stycket ska bekostas av det bolag som uppdraget avser.

2 § Rätten till arvode enligt 1 § går förlorad om ledamoten, suppleanten eller lekmannarevisorn erhåller arvode för uppdraget enligt något annat reglemente eller liknande bestämmelse i den kommun som utsett ledamoten, suppleanten eller lekmannarevisorn.

Moderbolagets styrelse beslutar i frågor som avses i första stycket. Beslutet får delegeras till verkställande direktör eller annan anställd i bolaget.

Grundbeloppet

3 § Grundbeloppet utgör 100 % av arvodet för en riksdagsledamot per den 1 januari för innevarande kalenderår. Om ett sådant arvode ändras under innevarande år får moderbolagets styrelse besluta att revidera grundbeloppet i motsvarande utsträckning. En sådan revidering gäller också för dotterbolagen, om inte moderbolagets styrelse beslutar annat.

Månadsarvode

4 § Ledamöter i ett koncernbolag erhåller ett månadsarvode baserat på grundbeloppet enligt 3 §. Med månadsarvode avses en viss ekonomisk ersättning av grundbeloppet i procent som utges månadsvis.

Den som har månadsarvode kan inte erhålla sammanträdesarvode och den som har sammanträdesarvode kan inte erhålla månadsarvode.

Sammanträdesarvode

5 § Suppleanter erhåller ett sammanträdesarvode baserat på grundbeloppet enligt 3 §. Med sammanträdesarvode avses viss ekonomisk ersättning av grundbeloppet i procent.

6 § Moderbolagets styrelse beslutar vilken typ av sammankomster som ska anses utgöra ett sammanträde och som därmed arvodesgrundande. Särkild hänsyn ska tas till om ett sådant sammanträde är nödvändigt för att suppleanten ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Arvoden till ledamöter i moderbolaget

7 § Styrelsens ordförande i moderbolaget erhåller 20 % av grundbeloppet i månadsarvode.

8 § Vice ordförande i moderbolaget erhåller 6,5 % av grundbeloppet i månadsarvode.

9 § Övriga ledamöter i moderbolaget erhåller 5 % av grundbeloppet i månadsarvode.

Arvoden till suppleanter

10 § Suppleanter erhåller sammanträdesarvode om de tjänstgör. För sammanträden under 4 timmar utgår ersättning motsvarande 1,5 % av grundbeloppet. Om sammanträdet överstiger 4 timmar men understiger 6 timmar utgår ersättning motsvarande 2 % av grundbeloppet. För det fall sammanträdet övergår 6 timmar utgår ersättning motsvarande 2,5 % av grundbeloppet.

Arvoden till lekmannarevisorer

11 § En lekmannarevisor i moderbolaget erhåller ett (1) arvode per år som betalas ut efter ordinarie bolagsstämma. Arvodet motsvarar 15 % av grundbeloppet.

AW

12 § En lekmannarevisor i moderbolaget erhåller inget arvode för uppdrag som lekmannarevisor i ett dotterbolag.

13 § För lekmannarevisorer som enbart har ett uppdrag i ett dotterbolag, beslutar moderbolagets styrelse om eventuellt arvode. Arvodet ska vara skäligt och får bestämmas till högst 15 % av grundbeloppet.

14 § En suppleant till en sådan lekmannarevisor som avses i 11 § eller 13 § erhåller inget arvode, om inte styrelsen i moderbolaget beslutar annat.

Arvoden i dotterbolag

15 § Ordförande i moderbolaget som också är ordförande i ett dotterbolag erhåller 5 % av grundbeloppet i månadsarvode för detta uppdrag.

16 § Vice ordförande i moderbolaget som också är ordförande i ett dotterbolag erhåller 5 % av grundbeloppet i månadsarvode för detta uppdrag.

17 § Ledamot i moderbolaget som också är ordförande i ett dotterbolag erhåller 5 % av grundbeloppet i månadsarvode för detta uppdrag. Ledamot som istället är vice ordförande i ett dotterbolag erhåller 1,5 % av grundbeloppet i månadsarvode för detta uppdrag.

18 § För ledamöter i dotterbolag, som inte har uppdrag i moderbolagets styrelse, utgår arvode om 3 % av grundbeloppet i månadsarvode.

19 § För suppleanter, som inte har uppdrag i moderbolagets styrelse, utgår arvode enligt 10 §.

20 § För lekmannarevisorer gäller det som föreskrivs i 12-14 §§.

Övriga ekonomiska förmåner

21 § Ledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter i ett koncernbolag har rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och andra ekonomiska förmåner de förlorar när de sammanträder.

Motsvarande gäller för kostnader hänförliga till barntillsyn och resor.

22 § Om en ledamot eller suppleant i anledning av funktionsnedsättning har särskilda resekostnader utgår skälig ersättning.

23 § Med skälig ersättning enligt 21-22 §§ avses den faktiska kostnaden i sig men högst det belopp som moderbolagets styrelse beslutat om särskilt.

24 § Bestämmelserna i 21-22 §§ äger motsvarande tillämpning för ledamöter och suppleanter i dotterbolag, oavsett om de erhåller arvode eller inte för uppdraget i dotterbolaget.

Protokollföring i anledning av bolagsstyrelsens beslut

25 § Sådana beslut som tillerkänns en styrelse i enlighet med dessa bestämmelser ska protokollföras enligt vad aktiebolagslagen föreskriver (Jfr. 8 kap. 24-26 §§ ABL).

Tolkning och tillämpning

26 § Om det uppstår meningsskiljaktigheter mellan en ledamot, suppleant eller lekmannarevisor och ett koncernbolag om hur arvodesreglementet ska tolkas eller vilken ersättning som bör utgå i det enskilda fallet beslutar verkställande direktör. Beslutet får delegeras till anställd i bolaget.

27 § Arvoden utgår till ledamöter, suppleanter och lekmannarevisorer från det konstituerande mötet efter ordinarie bolagsstämma till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

Ledamöter, suppleanter och lekmannarevisorer utses, i enlighet med koncernbolagens bolagsordningar, för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det att val till kommunfullmäktige förrättats till slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.